

10. međunarodni znanstveno-stručni skup „Iz istarske glazbene riznice“

ISTRAŽIVANJE GLAZBENIH POJAVNOSTI: povijest, teorija, podučavanje

Pula,
24. svibnja 2024.

Dvorana Slavka Zlatića
s početkom u 9.30 sati

IZ ISTARKE
GLAZBENE RIZNICE
DAL PATRIMONIO
MUSICALE ISTRIANO

Katedra Čakavskog sabora za glazbu Novigrad
Cattedra del Sabor ciacavo per la musica Cittanova

ZBIRKA SAŽETAKA

(prema abecednom redu sudionika)

Novigrad – Pula, 2024.

doc. dr. sc. Blaženka Bačlija Sušić

Ustanova Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Katedra umjetničkog područja

Savska cesta 77 Zagreb

blazenka.baclijasusic@ufzg.hr

Katarina Valjak, mag. praesc. educ.

Ustanova Dječji vrtić Zvončić

10000 Zagreb, Hanamanova 3a

katarinadevic93@gmail.com

Glazbena iskustva roditelja i djece predškolske dobi: perspektiva roditelja

U cilju razvoja svih djetetovih potencijala, važan je aktivan odnos i podjela odgovornosti između roditelja i odgojitelja (Višnjić Jevtić i sur., 2018). Takav aktivan odnos i partnerstvo koje omogućuje djetetov optimalni i cjeloviti razvoj uključuje i razvoj glazbenih kompetencija djeteta putem glazbe kao jednog od stvaralačkih medija kojim se potiče izražavanje ideja, iskustava i emocija (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje – NKRPOO, 2014).

Bez obzira na ulogu glazbe u NKRPOO-u (2014) te brojne prednosti glazbenog obrazovanja za djetetov cjeloviti razvoj, glazbene aktivnosti nisu dovoljno zastupljene u odgojno-obrazovnoj praksi, pri čemu se ističe nedovoljna sigurnost odgojitelja u izvođačke aktivnosti te nedostatak ideja o načinu provođenja glazbenih aktivnosti (Bačlija Sušić, 2023). Kako bi se razumio cjelokupni kontekst djetetova glazbenog razvoja, cilj rada je istražiti glazbena iskustva roditelja i djece u obiteljskom okruženju i u kontekstu ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje iz perspektive roditelja.

U istraživanju su sudjelovali roditelji (N=96) čija su djeca polaznici odgojno-obrazovnih ustanova u Hrvatskoj. Proveden je upitnik *Upitnik o glazbenim navikama roditelja i djece* (Wills, 2011) koji je prilagođen potrebama istraživanja.

Iako većina roditelja ima zadovoljavajuće mišljenje o glazbenim aktivnostima u vrtiću i smatra da one imaju pozitivan učinak na razvoj djetetovih glazbenih sposobnosti, dobiveni rezultati istraživanja ukazuju da postoji prostor za njihovo dodatno unapređenje. S obzirom na to da se djetetove glazbene aktivnosti stabiliziraju oko njegove devete godine, važno je razvijati njegov glazbeni potencijal i pravovremeno identificirati glazbenu darovitost. Pritom je osobito važna suradnja i dijeljenje odgovornosti između odgojitelja i roditelja kako bi se djeci pružio najbolji mogući način za njihov cjelovit razvoj putem glazbe.

Ključne riječi: djeca predškolske dobi; glazbene aktivnosti i iskustva; obiteljsko okruženje; suradnja roditelja i odgojitelja; ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Musical Experiences of Parents and Preschool-Age Children: Parents' Perspective

To develop all aspects of a child's potential, an active relationship and shared responsibility between parents and educators are important (Višnjić Jevtić et al., 2018). Such an active relationship and partnership that enable the optimal and holistic development of the child also involves the development of the child's musical competencies through music as one of the creative mediums that foster the expression of ideas, experiences, and emotions (National Curriculum for Early and Preschool Education - NKRPOO, 2014).

Despite the role of music in NKRPOO (2014) and the numerous benefits of music education for a child's holistic development, musical activities are not sufficiently represented in educational practices, highlighting educators' insufficient confidence in performance activities and a lack of ideas on how to conduct musical activities (Bačlija Sušić, 2023). To understand the overall context of a child's musical development, the aim of this study is to explore the musical experiences of parents and children in the family environment and within the context of early childhood education institutions, from the parent's perspective.

The study involved parents (N=96) whose children are attendees of educational institutions in Croatia. The instrument utilized in the research was the *Questionnaire on music habits of parents and children* (Wills, 2011), adapted to the research needs.

Although most parents are satisfied with the musical activities in kindergarten and believe that they have a positive impact on the development of their children's musical abilities, the research results suggest that there is room for

further improvement. Given that a child's musical activities stabilise around the age of nine, it is important to develop their musical potential and identify musical giftedness at an early stage. In this respect, cooperation and shared responsibility between educators and parents are particularly important to provide children with the best possible opportunities for their holistic development through music.

Keywords: collaboration between parents and educators; early childhood education institution; family environment; musical activities and experiences; preschool-age children

Marija Benić Zovko

viša stručna suradnica, dipl. muzikologinja i teoretičarka glazbe

Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU

Opatička 18, 10000 Zagreb, HR

mbeniczovko@hazu.hr

Građanska kultura Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća u zrcalu glazbenog odgoja mladih

Razvoj obrazovnog sustava, institucionalizacija glazbenog obrazovanja i sve intenzivniji razvoj pedagogije potakli su učitelje i nastavnike glazbe da pišu stručne tekstove (poglavito u časopisu *Napredak*) te udžbenike i priručnike (među kojima su najznačajniji i najbrojniji oni koje su pisali nastavnici glazbene škole HGZ-a i koji su tiskani od 1880.). U njima su izneseni odgojni i obrazovni postulati druge polovice 19. stoljeća u Zagrebu kao hrvatskom odgojno-obrazovnom i glazbenom središtu. Cilj ovoga rada je, na temelju spomenutih povijesnih izvora kao materijalnih tragova koji otkrivaju diskurzivnost i interaktivnost obrazovanja u sociokulturnom kontekstu, prezentirati odgojna načela glazbenoga obrazovanja te na temelju njih definirati i analizirati pravila i vrijednosti građanske kulture kojoj su pripadali i koju su reflektirali.

Tekstovi učitelja i glazbenih pedagoga ukazuju kako se u građanskoj kulturi druge polovice 19. stoljeća glazba razvijala i poimala na razmeđi romantičkih koncepata, nacionalnih ideja i društvenih normi. Romantički su se koncepti očitovali u idealiziranom, emotivističkom i emfatičkom shvaćanju glazbe. U skladu s njima glazba se doživljavala kao uzvišena umjetnost, iznimno moćna u neposrednom djelovanju na čuvstva te zbog toga idealna za odgoj srca i duha, a time za razvoj individualizma, njegovanje osjećajnosti i poticanje estetičke spoznaje. Nacionalne su se ideje, usmjerene na poticanje nacionalne svijesti i domoljublja, temeljile na idealu narodne pjesme kao iskonskom i nepatvorenom blagu neupitne estetičke vrijednosti, pa je glazba omogućavala pojedincu da u fino stiliziranom i estetiziranom obličju participira u nacionalnoj kulturi. Društvene su se norme očitovale u staleškim i rodnim podjelama, potcrtavanima u glazbenoj praksi, te socijalnom statusu glazbenika.

Navedene značajke bile su utkane u socijalni, etički, religijski, estetički, psihološki i fizički razvoj djece i mladih. Svi ti odgojni elementi (koji će biti elaborirani u radu) izvirali su iz pedagoških tekstova kao intelektualna, vrijednosna i praktična konstrukcija vlastite građanske kulture.

Ključne riječi: građanska kultura, glazbeno obrazovanje, glazbeni odgoj, Zagreb, časopis *Napredak*, udžbenici, priručnici, narodna pjesma, estetička vrijednost, društvene norme

The Zagreb civic culture in the second half of the 19th century in the mirror of the music education of the youth

The development of the educational system, the institutionalization of music education and the increasingly intensive development of (music) pedagogy encouraged (music) teachers to write professional texts (mainly in the *Napredak* journal) and textbooks and manuals (among which the most significant were those written by the teachers of the HGZ music school and which were published since 1880). They reveal the educational postulates of the second half of the 19th century in Zagreb (the Croatian educational and musical center) and the discursiveness and interactivity of education in a sociocultural context. The aim of this paper is to present the upbringing principles of music education and to define and analyze the rules and values of the civic culture to which they belonged and which they reflected.

The teachers' and music pedagogues' texts show that music in the civil culture of the second half of the 19th century was developed and understood at the intersection of romantic concepts, national ideas and social norms. Romantic concepts manifested themselves in an idealized, emotivist and emphatic understanding of music. In accordance with that, music was perceived as a sublime art, extremely powerful in its direct effect on emotions and therefore ideal for the education of the heart and spirit, and thus for the development of individualism, the cultivation of sensitivity and the developing of aesthetic knowledge. National ideas, aimed at encouraging national consciousness and patriotism, were based on the ideal of folk song as a primordial and unadulterated treasure of unquestionable aesthetic value, so music enabled the individual to participate in national culture in a finely stylized form. Social norms were manifested in class and gender divisions, underlined in musical practice, and the social status of musicians.

The aforementioned features were woven into the social, ethical, religious, aesthetic, psychological and physical development of children and youth. All these educational elements (which will be elaborated in the paper) originated from pedagogical texts as an intellectual, valuable and practical construction of the Zagreb civic culture.

Key words: civic culture, music education, music upbringing, Zagreb, *Napredak* journal, textbooks, manuals, folk song, aesthetic value, social norms.

dr. sc. Nada Bezić

Voditeljica knjižnice

Hrvatski glazbeni zavod

Jurkovićeva 6, 10000 Zagreb

nabezic@gmail.com

Glazbene šetnje Zagrebom – spoj prosvjećivanja i turizma

Glazbene šetnje Zagrebom originalan su autoričin projekt, jedinstven u Hrvatskoj i utemeljen na znanstvenom istraživanju koje je rezultiralo njezinim doktorskim radom iz muzikologije (*Glazbena topografija Zagreba*, 2011, obj. 2012) i knjigom pisanom na popularan način (*Glazbene šetnje Zagrebom*, 2016). Nakon desetak godina povremenih vođenja glazbenih šetnji za razne grupe, autorica ih od 2020. redovito vodi za građanstvo, u organizaciji Hrvatskoga glazbenog zavoda i uz potporu Turističke zajednice grada Zagreba. Važnost ovog projekta za turizam grada Zagreba prepoznala je i struka: autorica je 2015. dobila od Ministarstva turizma Republike Hrvatske status počasnog turističkog vodiča specijaliziranog za glazbenu povijest Zagreba, a 2023. ju je Društvo turističkih vodiča grada Zagreba proglasilo svojom počasnom članicom. Do sada je više od 800 osoba bilo na glazbenim šetnjama Gornjim gradom, Mirogojem i Zelenom potkovom, a od proljeća 2024. postoji i glazbena šetnja Kaptolom. Autorica povremeno vodi šetnje na engleskom, prvenstveno za kolege iz inozemstva koji su u posjetu Zagrebom, a za široku inozemnu publiku su od 2023. dostupni prijevodi njezine knjige na engleski i njemački.

U radu će autorica iznijeti svoja iskustva u vođenju šetnji, primjerice ukazati na nužnost prilagođavanja nivou obrazovanja šetača (prosjek je srednja klasa starije dobi, a glazbene šetnje za djecu zahtijevaju posebne pripreme) i potražiti odgovor na pitanje mogu li glazbene šetnje pomoći u očuvanju spomena na glazbenike. Nadalje, govorit će o korištenju snimljene glazbe na šetnjama te o izazovu glazbenih šetnji koje je vodila izvan najstarije gradske jezgre, tj. u novim, manje atraktivnim dijelovima Zagreba. Autoričino bi iskustvo moglo poslužiti i za glazbene šetnje u drugim gradovima u Hrvatskoj, pogotovo u onima u kojima postoje kolege koji se bave glazbenom topografijom (Osijek).

Ključne riječi: glazbene šetnje, turizam, Zagreb

Musical Walks Through Zagreb – a combination of tuition and tourism

Musical Walks Through Zagreb are the author's original project, unique in Croatia. It is based on the scientific research that resulted in her doctoral thesis in musicology (*Glazbena topografija Zagreba*, 2011, published in 2012) and a book written in a popular way (*Glazbene šetnje Zagrebom*, 2016). After ten years of guiding musical walks occasionally for various groups, the author has been regularly guiding them for the public since 2020, in the organization of the Croatian Music Institute and with the support of the Tourist Board of the City of Zagreb. The importance of this project for the tourism of the city of Zagreb was also recognized: in 2015, the author received from the Ministry of Tourism of the Republic of Croatia the status of an honorary tourist guide specialized in the musical history of Zagreb, and in 2023 the Association of Tourist Guides of Zagreb declared her an honorary member. So far, more than 800 people have been on musical walks Gornji grad (Upper Town), Mirogoj cemetery and Zelena potkova (Green Horseshoe, the centre of Lower Town), and from the spring of 2024 there will also be a musical walk in Kaptol. The author occasionally guides walks in English, primarily for colleagues from abroad who are visiting Zagreb, and since 2023, translations of her book into English and German are available for a broader foreign audience.

In the paper, the author will present her experiences in guiding the walks, for example, she will point out the necessity of adjusting to the level of education of the walkers (the average is the middle class of an older age, and musical walks for children require special preparations) and will look for an answer to the question of whether musical walks can help in preserving memento of musicians. Furthermore, she will talk about the use of recorded music on walks and about the challenge of musical walks that she guided outside the oldest city centre, i.e. in new, less attractive parts of Zagreb. The author's experience could also be used for musical walks in other cities in Croatia, especially in those where there are colleagues who are researching musical topography (Osijek).

Key words: musical walks, tourism, Zagreb

doc. dr. sc. Ksenija Burić

dipl. akademski muzičar, muzikoterapeut

Hrvatsko katoličko sveučilište Zagreb

Kontakt adresa: Vinkovec 57B, 10346 Preseka

ksenija.buric@unicath.hr

Kompetencije muzikoterapeuta u muzikoterapiji

Muzikoterapeut posjeduje interdisciplinarnu kompetenciju koje omogućuju korištenje glazbe kao alata za ostvarivanje različitih fizičkih, emocionalnih, kognitivnih i društvenih potreba pojedinaca. Ključne kompetencije muzikoterapeuta uključuju znanja i vještine iz područja glazbene umjetnosti, psihologije, rehabilitacije i kliničke prakse.

Muzikoterapeuti su vješti glazbenici koji sviraju različite instrumente i vladaju vokalnim tehnikama. Educirani su za provođenje sveobuhvatne procjene kojom se definiraju potrebe klijenata. To uključuje promatranje klijentovih reakcija na glazbu i prepoznavanje relevantnih emocionalnih, kognitivnih i motoričkih odgovora na muzički sadržaj.

Razvijaju individualizirane tretmane, odabiru odgovarajuće muzičke intervencije i tehnike prilagođene potrebama i preferencijama svakog klijenta. Uspostavljaju terapijski odnos radi stvaranja sigurnog i poticajnog okruženja za istraživanje i izražavanje kroz glazbu. Posjeduju sposobnost spontanog stvaranja glazbe kao odgovora na klijentove verbalne i neverbalne znakove. Muzička improvizacija omogućuje fleksibilnost i osjetljivost u terapijskom procesu.

Pokazuju empatiju, osjetljivost i emocionalnu svijest kako bi učinkovito podržali klijente u procesiranju i izražavanju emocija kroz glazbu. Poštuju i uključuju različite kulturne perspektive u svoju praksu, prepoznajući ulogu glazbe unutar različitog kulturnog konteksta. Vode detaljnu evidenciju o napretku klijenta, intervencijama kao i o ishodima u skladu s etičkim i profesionalnim standardima. Muzikoterapeuti su uključeni u stalni profesionalni razvoj kako bi bili u tijeku s aktualnim istraživanjima, tehnikama i etičkim smjernicama u području muzikoterapije.

Surađuju s drugim zdravstvenim radnicima, edukatorima i članovima zajednice zbog integriranja muzikoterapije u zdravstvene, rehabilitacijske i obrazovne programe podržavajući pojedince različitih dobnih skupina i različitih sposobnosti da glazbom postignu terapijske ciljeve.

Ključne riječi: muzikoterapeut, kompetencije, procjena, terapijski odnos, dokumentacija

Radionica: Razvoj konvergentnog i divergentnog mišljenja u kontekstu Orff Schulwerka

Konvergentno mišljenje učinkovito je za postizanje konačnog zaključka ili rješenja dok divergentno mišljenje potiče kreativnost, istraživanje mogućnosti i generiranje inovativnih ideja. Obje vrste mišljenje su važne i mogu se međusobno nadopunjavati u različitim kontekstima. Konvergentno mišljenje više se oslanja na logiku, analizu i strukturirano zaključivanje.

Divergentno mišljenje naglašava kreativnost, maštu i stvaranje originalnih ideja.

Tijekom improvizacije potiče se spontano i kreativno glazbeno izražavanje. Osmišljavanje glazbe i plesa i pokreta pruža mogućnost sastavljanja različitih glazbenih ideja u jedinstvenu glazbenu cjelinu. Promicanje konvergentnog razmišljanja važno je za prepoznavanje obrazaca i struktura korištenih tijekom muzičkog stvaralaštva. Sloboda istraživanja različitih glazbenih žanrova, stilova i tehnika njeguje i konvergentne i divergentne procese razmišljanja.

Otvorenost za različite perspektive i pristupe u muzičkom stvaralaštvu važna je i za konvergentno i za divergentno mišljenje.

Primjena novih ideja ili kombiniranje postojećih na jedinstven način, proizvod je divergentnog mišljenja koje vodi do konvergentnih rezultata.

Ključne riječi: divergentno mišljenje, konvergentno mišljenje, kreativnost, improvizacija

izv. prof. dr. sc. Dijana Drandić

Istarsko veleučilište - Università Istriana di scienze applicate

Riva 6, 52100 Pula

ddrandic@unipu.hr; ddrandic@iv.hr

izv. prof. dr. sc. Ivana Paula Gortan Carlin

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Zagrebačka 30, 52100 Pula

Ana Glasnović, univ. bacc. mus.; student

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija

Rovinjska 14, 52100 Pula

ana.glasnovic@student.unipu.hr

Čakavsko narječje kao dio kulturne baštine u nastavi Glazbene kulture

Čakavsko narječje kao dio kulturne baštine i zavičajni jezik može se sačuvati integriranjem u odgojno-obrazovni proces većine predmeta, a posebno kroz nastavu Glazbene kulture. Radom se želi potvrditi činjenica o potrebi korištenja tradicijskih napjeva na čakavskom narječju kao poticaja osnaživanja glazbenog i kulturnog identiteta učenika. Pozornost je usmjerena na stavove N=45 nastavnika glazbene kulture koji rade u osnovnim školama Istarske i Primorsko goranske županije. Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik „Zavičajnost u nastavi Glazbene kulture“ sa 16 tvrdnji. Rezultati provedenog istraživanja ukazuju na važnost korištenja čakavskog narječja u poticanju učenika na slušanje i interpretaciju na zavičajnom jeziku i govoru, čuvanju kulturne baštine kao i kulturne vrijednost zavičaja neophodnog u glazbenom obrazovanju učenika. Istraživanje ove teme može poslužiti dubljoj integraciji čakavskog narječja u kurikulum nastave Glazbene kulture za osnovnu školu.

Ključne riječi: kulturna vrijednosti zavičaja; kurikulum; identitet; tradicijski napjevi; učenik.

The Chakavian dialect as a part of cultural heritage in the teaching of Music Culture

The Chakavian dialect as part of the cultural heritage and native language can be preserved by integrating it into the educational process of most subjects, especially through the teaching of Music Culture. This paper aims to confirm the fact there is a need to use traditional chants in the Chakavian dialect as an incentive to strengthen the students' musical and cultural identity. Attention is focused on the views of N=45 music teachers who work in primary schools in Istria and Primorje-Gorski Kotar Counties. For the purposes of the research, a questionnaire "Nativity in the teaching of Music Culture" was constructed with 16 statements. The results of the conducted research indicate the importance of using the Chakavian dialect in encouraging students to listen and interpret in the native language and speech, preserving cultural heritage as well as the cultural value of the homeland, which is necessary in the musical education of students. Research on this topic can be used for a deeper integration of the Chakavian dialect into the curriculum of Music Culture for elementary schools.

Key words: cultural values of homeland; curriculum; identity; traditional chants; student.

doc. dr. sc. Zdravko Drenjančević

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Kontakt adresa: Pavićeva 98, 31400 Đakovo

zdravko.drenjancevic@gmail.com

Identifikacija slavonskoga melosa u *Trećem simfonijskom plesu* Slavka Zlatića

Glazbena ostavština hrvatskoga skladatelja Slavka Zlatića (1910. – 1993.) snažno je prožeta obilježjima folklorne glazbe. Zanimanje koje je tijekom života iskazivao prema istarsko-primorskoj glazbi, kao i iznimno poznavanje teorijskih i praktičkih osobina istarskoga melosa, uvelike su obilježili njegov skladateljski put. Zlatićev opus ipak ne ostaje isključivo vezan za rodnu Istru pa se u fokusu njegova stvaralačkoga izraza pronalaze i glazbene značajke drugih hrvatskih krajeva, među kojima su i obilježja slavonske tradicijske glazbe.

Zlatićeva skladba *Treći simfonijski ples* (1939.) značajan je doprinos hrvatskoj glazbenoj literaturi obilježenoj slavonskim melosom. U radu se prikazuje sadržaj ovoga simfonijskoga ostvarenja utemeljenoga na melodijsko-ritamskim obrascima i harmoniji kojima skladatelj znalački dočarava prizvuk slavonske glazbe. Usporedbom ključnih elemenata slavonske glazbe s primijenjenim glazbenim parametrima u skladbi dodatno se naglašava značaj ovoga Zlatićeva ostvarenja, čija vrijednost posebice leži u stvaranju asocijacija slavonskoga melosa bez primjene glazbenih citata.

Ključne riječi: Slavko Zlatić, slavonski melos, tradicijska glazba, *Treći simfonijski ples*.

Identification of Slavonian Melos in *Treći simfonijski ples* (Third Symphonic Dance) by Slavko Zlatić

The musical legacy of the Croatian composer Slavko Zlatić (1910 - 1993) is strongly imbued with characteristics of folk music. His lifetime interest in the music of Istria and Primorje, as well as his exceptional knowledge of the theoretical and practical aspects of Istrian melos, greatly influenced his career as a composer. However, his opus is not solely tied to his native Istria, as the focus of his creative expression also encompasses musical features from other Croatian regions, including elements of Slavonian traditional music.

His composition *Treći simfonijski ples* (Third Symphonic Dance) (1939) is a significant contribution to Croatian music literature characterized by Slavonian melos. The paper presents the content of this symphonic achievement based on melodic-rhythmic patterns and harmony through which the composer skilfully evokes the essence of Slavonian music. By comparing key elements of Slavonian music with the applied musical parameters in the composition, the importance of Zlatić's achievement is further emphasized. Its value lies particularly in creating associations with Slavonian melos without using musical quotes.

Key words: Slavko Zlatić, Slavonian melos, traditional music, *Treći simfonijski ples* (Third Symphonic Dance).

prof. dr. sc. Lada Duraković
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli,
Muzička akademija
Rovinjska 14, 52100 Pula
ldurakov@unipu.hr

„Bolje je čuti dobar šlager nego lošu simfoniju“: popularna glazba u Puli u šezdesetim godinama prošloga stoljeća

Izlaganje će biti fokusirano na neke od ključnih točaka diskursa kulturne politike o popularnim glazbenim praksama u Puli šezdesetih godina prošlog stoljeća, putem analize novinskih članaka, arhivske građe te korištenjem metode usmene povijesti. Uvid u izvore kulturne politike otkriva njihovu kompatibilnost s dominantnim glazbenim narativima u ovom razdoblju, što je bilo presudno za afirmaciju popularne i narodne glazbe te rock and rolla. Zabavna glazba u to je vrijeme već bila u potpunosti integrirana u sve segmente društva: između ostalog, snimljen je prvi album pulske pjevačice Lidije Percan koja je krajem šezdesetih održavala koncerte u inozemstvu. Skladatelj s „klasičnom izobrazbom“ Nello Milotti redao je uspjehe i na zabavnoglazbenom području. Početkom 1960-ih osnovana je prva rock and roll grupa, a sredinom desetljeća počele su se organizirati gitarijade. Pod uvjetom poštivanja ideoloških kriterija, rock and roll bendovi mogli su održavati probe i nastupati u lokalnim zajednicama, klubovima mladih, ali i protokolarnim svečanostima stranke na vlasti. Vojska i radnici iz istočnih dijelova zemlje bili su najviše vezani za novokomponiranu narodnu glazbu, dok je veliki dio Puljana na nju gledao s prezirom i negodovanjem. U življenoj praksi, u prostorno stiješnjenom suživotu različitosti kakva je bila Pula, prožimanja žanrova bila su neminovna u svim aspektima - od produkcije do izvedbe i potrošnje.

Ključne riječi: Pula, 1960-ih, zabavna glazba, novokomponirana glazba, rock and roll

“It's better to hear a good ‘schlager’ than a bad symphony”: Popular music in Pula in the 1960s

In this presentation, some of the key points of the cultural policy discourse regarding popular music practices in Pula in the sixties of the last century are highlighted through the analyses of newspaper articles, and archival materials and by using the oral history method. Insight into sources of cultural politics reveals their compatibility with the dominant musical narratives in this period, which was crucial for the affirmation of popular and folk music and rock and roll. At that time, pop music was already fully integrated into all segments of society: among other things, the first album of Pula singer Lidija Percan who held concerts abroad in the late sixties, was recorded. The classical composer Nello Milotti has achieved success in the field of popular music also. In the early 1960s, the first rock and roll group was formed, and in the middle of the decade, guitar festivals began being organized. Under the condition of respecting ideological criteria, rock and roll bands were able to hold rehearsals and perform in local communities, youth clubs and also protocolary ruling party festivities. Soldiers and workers from the eastern parts of the country were the most attached ones to the folk music (so-called *new composed* folk), while a large part of the citizens of Pula viewed it with contempt and disapproval. In every day's life, in such spatially constricted coexistence of diversities, the inevitable permeation of musical genres in all aspects, from production to performance and consumption, were inevitable.

Key words: Pula, 1960s, popular music, new composed folk music, rock and roll

Snježana Habuš Rončević, viša predavačica

Sveučilište Zadar,

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Novi Kampus

dr. Franje Tuđmana 24 I, 23000 Zadar

snjezana.habus64@gmail.com ; snjezana.roncevic@unizd.hr

Natalija Žorž Brusić, odgojitelj savjetnik

Dječji vrtić Radost – Zadar

Područni objekt Voštarnica

Renata Stipanov, odgojitelj savjetnik

Dječji vrtić Radost – Zadar

Područni objekt Voštarnica

Tradicijska glazba i ples u kontekstu interkulturalnog odgoja djece predškolske dobi i uloga odgojitelja

Na kolegiju Hrvatska glazbena baština odgojitelji se imaju prilike upoznati s tradicijskim instrumentima, glazbom, plesovima i običajima iz cijele naše zemlje. Primjenom stečenog znanja i prenošenjem tih tradicijskih sadržaja na mlađe naraštaje zapravo prenosimo dio hrvatske tradicijske baštine te u djeci pobuđujemo osjećaj ljubavi prema njoj. Samim tim obogaćujemo i oplemenjujemo djecu. Taj pozitivan stav prema baštini i nasljeđu formira se prvo u obitelji, a poslije i u predškolskoj ustanovi.

Na terenskoj nastavi u Istri u prosincu 2023. godine odgojitelji su se imali prilike upoznati s tradicijskim instrumentima, glazbom i plesovima karakterističnim za to podneblje. To je bio dobar poticaj za primjenu takvih sadržaja u radu s djecom, upoznati ih s instrumentima specifičnim za njihov kraj, glazbom te jednostavnim elementima nekih tradicijskih plesova u svrhu približavanja vrijednosti plesnog izričaja djeci. Ti plesovi imaju svoja pravila izvođenja i elemente te pri podučavanju treba dobro razmisliti na koji način ih je sadržajem najbolje približiti djeci.

U radu ćemo istražiti provode li odgojitelji/ce zadarskih vrtića aktivnosti temeljene na Hrvatskoj glazbenoj baštini te u kojoj se mjeri smatraju kompetentnima za provođenje takvih aktivnosti. Jedan od ciljeva istraživanja je i ispitati jesu li vrtići opremljeni za provođenje takvih aktivnosti što bi trebao biti jedan od važnijih preduvjeta za provođenje istih.

U radu će biti opisana aktivnost temeljena na glazbeno-pedagoškom konceptu u kojoj ćemo prikazati dio prakse koja se odnosi na upoznavanje djece s tradicijskim plesom otoka Silbe „Kvatro paši“ i pjesme „Hodili smo u školu“ koja se uz taj ples pjeva.

Nakon upoznavanja s terenskom nastavom Roč – Grožnjan – Završje 2023. Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja diplomskog studija kolegija Hrvatska glazbena baština, usporediti ćemo ples „Kvatro paši“ s otoka Silbe, s plesom „Sette passi“ folklornog sastav Glazbenog društva „Sokol“ iz Buzeta.

Prvi susret djece s tradicijskim pjesmama započeli smo u jasličkoj skupini u vrijeme popodnevnog odmora pjevajući i slušajući „Hrvatske narodne uspavanke“ u izvedbi sastava Putokazi. Usporediti ćemo uspavanku „Što to gore škripje“ iz Premanture kraj Pule u Istri s molitvom s otoka Silbe koja je zapisana i navedena u diplomskom radu „Glazbeni život Silbe“ iz 1992. godine.

Cilj je ovog rada je potaknuti odgojitelje na korištenje i primjenjivost tradicijskih plesova u svakodnevnom radu s djecom predškolske dobi, kao i njihovih dobrobiti za njih, jer su upravo predškolske ustanove jedne od temeljnih institucija u razvoju i očuvanju svijesti prema glazbenom tradicijskom blagu djeteta.

Istraživački proces i iskustveno učenje omogućuje djeci različite doživljaje kulturne baštine kroz koju grade vlastiti identitet i aktivno stvaraju vrtićki kurikulum. U našem radu nastojimo pružiti djeci mogućnost upoznavanja ljepote kulturne baštine kroz njeno aktivno doživljavanje i istraživanje koju će nadamo se uspješno prenositi dalje.

Ključne riječi: tradicijska glazba i ples, uspavanke, glazbene aktivnosti, terenska nastava

Traditional music and dance in the context of intercultural education of preschool children and the role of educators

In the Croatian Musical Heritage course, educators have the opportunity to learn about traditional instruments, music, dances and customs from all over our country. Through the acquisition of this knowledge and the subsequent transmission of these traditional contents to younger generations, a portion of Croatian traditional heritage is preserved and a sense of

appreciation for it is instilled in children. This endeavor serves to enrich and elevate the cultural understanding of the children. The cultivation of a positive attitude towards heritage typically begins within the family unit and further develops within the preschool institution.

During the field teaching experience in Istria in December 2023, educators had the opportunity to learn about traditional instruments, music and dances characteristic of that climate. This experience served as a catalyst for incorporating such content into their work with children, aiming to acquaint them with instruments specific to their locality, as well as introducing simple elements of traditional dances to foster an understanding and appreciation for dance expression among children. These dances have their own performance rules and elements, and when applying them in teaching, one should think carefully about the best way to bring the content closer to children.

This paper aims to investigate the extent to which kindergarten teachers in Zadar engage in activities rooted in Croatian musical heritage and assess their perceived competence in executing such activities. One of the primary objectives of this research is to evaluate the readiness of kindergartens in terms of their preparedness for implementing such activities, which serves as one of the most important prerequisites for their implementation.

The paper will delineate an activity grounded in a musical-pedagogical framework, elucidating a segment of the practice focused on introducing children to the traditional dance of the island of Silba, known as “Kvatro Paši,” accompanied by the song “Hodili smo u školu” (eng. We went to school), traditionally sung in conjunction with this dance.

Following the exploration of the field teaching experience of Roč - Grožnjan - Završje organized by the Department of Teacher and Preschool Teacher Education as part of the graduate study course Croatian Musical Heritage in 2023, we will compare the “Kvatro Paši” dance from the island of Silba, with the “Sette passi” dance of the folklore ensemble of the Music Society “Sokol” from Buzet.

Our initial endeavor in acquainting children with traditional songs commenced in the nursery group during afternoon breaks, where we engaged in singing and listening sessions featuring Croatian folk lullabies performed by the band Putokazi. We will draw comparisons between the lullaby “Što to gore škripje” (eng. What's squeaking up there) from Premantura near Pula in Istria and a prayer from the island of Silba, as documented in the diploma thesis “Musical Life of Silba” from 1992.

The aim of this paper is to encourage educators to use and apply traditional dances in daily work with children of preschool age, underscoring the inherent benefits thereof, for it is precisely preschool institutions that play a pivotal role in fostering and preserving a child's musical awareness that is part of their traditional cultural heritage.

The research process and experiential learning enables children to have different cultural experiences in terms of the heritage through which they build their own identity and actively create the kindergarten curriculum. Our efforts are directed towards providing children with opportunities to learn about the beauty of cultural heritage through experiential activities and research, with hope that such knowledge will be effectively transmitted to future generations.

Keywords: traditional music and dance, lullabies, musical activities, field-based tea

Snježana Habuš Rončević, viša predavačica

Sveučilište Zadar, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Novi Kampus
dr. Franje Tuđmana 24 I, 23000 Zadar

snjezana.habus64@gmail.com ; snjezana.roncevic@unizd.hr

Ivana Tičić, mag. praesc. educ.

certificirana voditeljica dramske pedagogije u predškolskom odgoju

Dječji vrtić Radost – Zadar

Područni objekt Višnjik

Josipa Vrsaljko, bacc., odgojiteljica ranog i predškolskog odgoja

Dječji vrtić Radost – Zadar

Područni objekt Višnjik

Uloga malešnica i brojalice u očuvanju tradicijske glazbe u kontekstu interkulturalnog odgoja djece predškolske dobi

Glazba je važan dio odgoja i obrazovanja djece predškolskog uzrasta. Kroz glazbu dijete osjeća ritam, ton, šum, pokret, igru. U radu s djecom svakodnevno se provode glazbene aktivnosti kroz razne brojalice, pokretne igre s pjevanjem, razne proslave i sl. Glazba je također zastupljena i tijekom mirnih aktivnosti i tijekom poslijepodnevnog odmora. Djeca jasličke dobi jako vole malešnice (pučke dječje pjesmice) i igre prstićima. U naručju bliske odrasle osobe malešnice utječu na djetetov emocionalni, kognitivni i tjelesni razvoj. Poseban utjecaj imaju na razvoj govora te razvoj materinjeg jezika općenito, ali može se primijetiti kako su djeci zanimljive i smiješne brojalice na dijalektima iz svih krajeva Hrvatske.

U radu će se posebno staviti naglasak na ulozu malešnica i brojalice u provođenju glazbenih aktivnosti u odgojnoj ustanovi. Naime, u Hrvatskoj glazbenoj baštini dječje malešnice i brojalice imaju zaslužen mjesto. Od davnina su se pučke brojalice njegovale u svim krajevima Hrvatske – primorski, otočnim i kontinentalnim. Za brojalicu se može reći da je temelj nastanka mnogih dječjih pjesama. Njome se može poslužiti i kao poticaj za izvanglazbenu aktivnost, primjerice u tjelesnim i likovnim aktivnostima, te raznim aktivnostima za razvoj govora. Brojalicama, također, djeca izražavaju emocije te je ona najprirodniji način dječjeg glazbenog izražavanja.

Stoga će se u radu istražiti provode li odgojitelji/ce zadarskih vrtića aktivnosti temeljene na Hrvatskoj glazbenoj baštini malešnica i brojalice te u kojoj se mjeri smatraju kompetentnima za provođenje tih aktivnosti. Jedan od ciljeva istraživanja je i ispitati jesu li vrtići opremljeni za provođenje tih aktivnosti što bi trebao biti jedan od važnijih preduvjeta za provođenje isti.

U radu će također biti opisana aktivnost temeljena na glazbeno-pedagoškom konceptu u kojoj su sudjelovala djeca jasličke skupine (od 2 do 3 godina) dječjeg vrtića „Višnjik“ u Zadru tijekom vremenskog razdoblja od dva mjeseca.

Kao primjer motiviranosti provođenja navedenih aktivnosti navest će se primjer dobre prakse tijekom provođenja terenske nastave 2. godine diplomskog studija RPOO u sklopu kolegija Hrvatska glazbena baština koju je vodila prof. Snježana Habuš Rončević. Ponuđena iskustva posjeta gradovima Hum, Roč, Grožnjan i Završje te znamenitosti i istarski običaji, glazba, instrumenti, tradicijski ples „sette passi“ i polka „Promena“, potakla su dodatan angažman i istraživačke aktivnosti, suradnju s roditeljima i kolegicama.

Ključne riječi: tradicijska glazba, malešnice, pučke brojalice, glazbene aktivnosti, terenska nastava

The role of nursery rhymes and counting song in the preservation of traditional music in the context of intercultural education of preschool children

Music plays an important role in the upbringing and education of preschool children. Through music, children experience rhythm, tone, noise, movement, and play. Musical activities are integrated into daily routines when working with children, including moving games accompanied by singing, various celebrations, and more. Music also finds its place in quieter moments and during afternoon breaks. Nursery school-age children particularly enjoy nursery rhymes (folk nursery rhymes) and finger games. When handled by a close adult relative, nursery rhymes influence the child's emotional, cognitive and physical development. They have a special influence on the development of speech and the development of the mother tongue in general, and it's worth noting that children find counting numbers in various Croatian dialects both interesting and amusing.

The paper focuses on the role of the nursery rhymes counting songs in conducting musical activities in an educational institution. Namely, in the context of the Croatian musical heritage, the children's nursery rhymes and counting songs has a well-deserved place. Since ancient times, folk counting songs have been cultivated in all parts of Croatia - coastal, island

and continental. The counting songs arguably constitute the basis for the creation of many children's songs. They can also be used as an incentive for non-musical activities; for example, in physical and artistic activities, and various activities for the development of speech. Children naturally express their emotions through counting songs, making them the most organic form of musical expression.

Therefore, the paper will investigate whether kindergarten teachers in Zadar carry out activities that are in line with the Croatian musical heritage of role of nursery and counting songs, and to what extent they are considered competent to carry out these activities. One of the goals of the research is to examine whether kindergartens are equipped to carry out such activities, which should be one of the most important prerequisites for implementing the same.

The paper will also describe an activity based on the musical-pedagogical concept in which the nursery group children (from 2 to 3 years old) attending the Kindergarten "Višnjik" in Zadar participated during the period of two months.

As an illustration of motivating these activities, an exemplary field-based teaching experience from the Croatian musical heritage course (led by Professor Snježana Rončević Habuš) that takes place during the 2nd year of the preschool teacher education graduate studies will be presented. The experiences gained from visiting cities such as Hum, Roč, Grožnjan and Završje, along with exposure to Istrian customs, music, instruments, traditional dance "sette passi" and polka "Promena", stimulated additional engagement and research activities, cooperation with parents and colleagues.

Keywords: traditional music, role of nursery rhymes, folk counting songs, musical activities, field-based teaching

Prof. dr. sc. Biljana Jeremić

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
Podgorička 4, 25 000 Sombor, Srbija
mrbiljana@gmail.com

Prof. dr. sc. Hadži Živorad Milenović

Univerzitet u Prištini – Kosovskoj Mitrovici, Učiteljski fakultet
Ul. Nemanjina br. 11, 38 218 Leposavić, Kosovo
hadzi.zivorad.milenovic@pr.ac.rs

Miona Tubić, asistent; master učitelj; doktorand

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
Podgorička 4, 25 000 Sombor, Srbija
ilic_miona@yahoo.com

Filip Jović Vujaković, suradnik; master teoretičar umjetnosti; doktorand

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
Podgorička 4, 25 000 Sombor, Srbija
vujaborkovac@gmail.com

Tradicionalna narodna glazba u razvojnoj funkciji djece predškolske dobi

U radu se proučava značaj tradicionalne narodne glazbe u razvoju djece predškolske dobi. Glazbeni odgoj u predškolskim ustanovama podrazumijeva cjeloviti pristup glazbenom razvoju djece, koji uključuje i razvoj njihovih zdravstveno-fizičkih, intelektualnih, moralnih, radno-tehničkih, estetskih, duhovnih i nadasve ljudskih kvaliteta i vrijednosti. Doprinosi razvoju psiholoških, emocionalnih i socijalnih aspekata djetetove osobnosti. Stoga je glavni cilj ovog rada ukazati na potrebu i važnost korištenja tradicionalne narodne glazbe u predškolskom odgoju i obrazovanju u cjelovitom razvoju dječje osobnosti. Rezultati ovog teorijskog istraživanja pokazali su da tradicionalna narodna glazba kod djece potiče prosocijalne vještine, jer se od najranijeg djetinjstva uče poštivati svoju i tradicionalnu narodnu glazbu drugih naroda. Također je utvrđeno da prijemчивost tradicionalne narodne glazbe ovisi o etnomuzikološkom kontekstu u kojem se, s jedne strane, nalaze određeni tradicionalni glazbeni sadržaji kojim se dijete uči, a s druge strane je prisutan njihov doživljaj i percepcija. Na temelju zaključaka ističe se potreba stalnog uvođenja novih sadržaja prožetih tradicionalnom narodnom glazbom naroda kojem dijete pripada i drugih naroda, kako bi se kod djece potaknule prosocijalne aktivnosti, a s ciljem poštivanja vlastitih i tradicionalne narodne glazbe drugih naroda, od najranije dobi i uviđanja prednosti multikulturalnog društva.

Ključne riječi: kulturna baština, nacionalni identitet, tradicionalna narodna glazba, socijalne vještine, multikulturalno društvo.

Traditional folk music as a function of the development of preschool children

This paper examines the significance of traditional folk music in the development of preschool children. Musical education in preschool institutions implies a holistic approach to children's musical development, involving the cultivation of their physical-health, intellectual, moral, work-technical, aesthetic, spiritual, and, above all, human qualities and values. It contributes to the development of psychological, emotional, and social aspects of a child's personality. Therefore, the primary goal of this study is to emphasize the necessity and importance of incorporating traditional folk music into preschool education for the comprehensive development of children's personalities. The results of this theoretical study have shown that traditional folk music stimulates prosocial skills in children, as they learn to respect their own and the traditional folk music of other nations from early childhood. Furthermore, it is determined that the receptivity to traditional folk music depends on the ethnomusicological context. On the one hand, it involves specific traditional musical content presented to the child, and on the other hand, it includes their experiences and perceptions. Based on these conclusions, there is great need for the continuous introduction of new content enriched with traditional folk music from the child's own nation and other nations. The aim of this is to foster prosocial activities in children, with the objective of instilling respect for their own and traditional folk music of other nations from the earliest childhood, as well as understanding the benefits of a multicultural society.

Keywords: cultural heritage, national identity, traditional folk music, social skills, multicultural society.

akademik Zoran Juranić

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Berislavićeva 12, 10000 Zagreb

zozojuranic@gmail.com

Tri faze u opernom stvaralaštvu Antonia Smareglie – posebnosti, podudarnosti i razvojne tendencije

Ako prihvatimo uvriježenu i legitimnu podjelu opernog opusa Antonia Smareglie (1854-1929) na tri faze – prvu, u kojoj su (nakon kratkog studentskog rada *Caccia lontana*) opere kojih se autor odrekao (*Preziosa*, *Bianca da Cervia*) ili ih čak uništio (*Re Nala*), drugu u kojoj su djela kojima je zaslužio proboj na internacionalnu glazbenu scenu (*Vassallo di Szigeth*, *Cornill Schut*, *Nozze Istriane*), i treću, u kojoj je u suradnji sa libretistom Silvio Benco ostvario sintezu svojih glazbeno-estetskih principa (*Falena*, *Oceana*, *Abisso*) – vidjet ćemo da nam ispod radara mogu proći mnoge znakovite podudarnosti, zajedničke stilске značajke i temeljne postavke glazbenog idioma; no isto ćemo tako moći pratiti i razvoj harmonijskih, formalnih i dramaturških obrazaca u okviru čvrstog i osobnog umjetničkog *credo* iskazanog već u prvim godinama karijere. S posebnom ću pažnjom analizirati razvoj raznorodnih utjecaja u Smareglinoj glazbi, gdje će uz slavenske i talijanske elemente težište biti na utjecajima Wagnerove glazbene i kazališne ideologije. Pokušat ću objasniti i svojevrstan paradoks u posljednje tri Smareglinoe opere, u kojima sve dublje i konkretnije prihvaćanje postulata Wagnerova glazbenog jezika, poglavito u razvoju leitmotivske tehnike, često dolazi u diskrepanciju s pretežitom lirskom izražajnošću glazbene prirode Smareglinog stila.

Ključne riječi : Antonio Smareglia, opera, Nozze Istriane, Abisso, Silvio Benco

Three phases in Antonio Smareglia's opera works – peculiarities, similarities and development tendencies

If we accept the traditional and legitimate division of the opera oeuvre of Antonio Smareglia (1854–1929) into three phases – the first, in which (after *Caccia lontana*, a short student work) there are operas that the author renounced (*Preziosa*, *Bianca da Cervia*) or even destroyed (*Re Nala*), the second with the operas by which he earned his breakthrough on the international music scene (*Vassallo di Szigeth*, *Cornill Schut*, *Nozze Istriane*), and the third, in which Smareglia achieved in collaboration with the librettist Silvio Benco a synthesis of his musical-aesthetic principles (*Falena*, *Oceana*, *Abisso*) – we will see that many significant similarities, common stylistic features and fundamental settings of the musical idiom can pass under our radar. We will also be able to follow the development of harmonic, formal and dramaturgical patterns within the framework of a firm and personal artistic *credo* expressed already in the first years of Smareglia's career. With particular attention I will analyze the development of diverse influences in Smareglia's music, where, in addition to Slavic and Italian elements, the focus will be on the influences of Wagner's musical and theatrical ideology. I will also try to explain a kind of paradox in Smareglia's last three operas, in which the deeper and more concrete acceptance of the postulates of Wagner's musical language, especially in the development of the leitmotiv technique, often comes into discrepancy with the predominantly lyrical expressiveness of the musical nature of Smareglia's style.

Key words : Antonio Smareglia, opera, Nozze Istriane, Abisso, Silvio Benco

doc. dr. sc., mr. art. Tamara Jurkić Sviben

Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet

Savska cesta 77, 10 000 Zagreb

tamara.jurkicsviben@ufzg.hr

Marijana Komljenović, umjetnička savjetnica; doktorandica

Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija

Trg Republike Hrvatske 12, 10000, Zagreb

marijana.komljenovic@gmail.com

Jan Vlašimsky: *Za našu Istru* / Trag istarske himne u Virovitici 1924. godine

Jan Vlašimsky, hrvatski skladatelj i zborovođa češkog podrijetla (Všeň, Češka 22. svibnja 1862.- Virovitica, 13. travnja 1942) glazbeno se obrazovao u Pragu, a kao vojni kapelnik djelovao u Beču i Pečuhu. Poput mnogih glazbenika Čeha krajem 19. stoljeća nastanjuje se u Hrvatskoj gdje je 1886. na natječaju odabran za učitelja glazbe i kapelnika u *Društvu za promicanje glazbe*.

Glazbena ostavština Jana Vlašimskog trenutno se nalazi na nekoliko lokacija u Virovitici: u Državnom arhivu Virovitica, arhivu Gradske glazbe – pravnom sljedniku Društva za promicanje glazbe, arhivu Češke besede u Virovitici, arhivu HPD „Rodoljub“ i Pjevačkom arhivu franjevačkog samostana u Virovitici. Uvidom u sačuvane notne materijale moguće je zaključiti da je riječ o koračnicama, valcerima, mazurkama, te raznim karišicima za gudačke, puhačke i miješane amaterske sastave kao i zbornim svjetovnim i crkvenim pjesmama za ansamble koje je u vrijeme svojeg aktivnog glazbenog djelovanja Vlašimsky vodio.

Cilj ovoga rada je ukazati na sačuvan notni materijal koračnice naslovljen *Za našu Istru* te tekstualnom i notnom analizom sačuvanih dionica za tamburaški sastav utvrditi sličnosti i razlike s pjesmom *Krasna zemljo, Istro mila* Matka Brajša Rašana nastale 1912. godine na tekst Ivana Cukona.

Također, želja je uputiti na vrijednu ostavštinu ovoga glazbenika, njegovu značajnu ulogu u očuvanju hrvatske nacionalne baštine koju je poticao i njegovao kroz zborni i orkestralni amaterizam, poštujući raznolikost folkloru i osnivajući jednu od najstarijih glazbenih škola u Slavoniji.

Ključne riječi: amaterska glazba; glazba za tamburaške sastave; hrvatska glazbena baština, Istra, Slavonija.

Jan Vlašimsky: *For our Istria* / Trace of the Istrian anthem in Virovitica in 1924

Jan Vlašimsky, Croatian composer and choirmaster of Czech origin (Všeň, Czech Republic 22 May 1862 - Virovitica, 13 April 1942), was musically educated in Prague and worked as a military chaplain in Vienna and Pécs. Like many Czech musicians, at the end of the 19th century, he settled in Croatia, where, in 1886, he was selected as a music teacher and chaplain at the Society for the Promotion of Music.

Jan Vlašimsky's musical heritage is currently preserved at several locations in Virovitica. These include the State Archives of Virovitica, the Archives of the City Music (the legal successor of the Society for the Promotion of Music), the archives of the Czech Beseda in Virovitica, the archives of the Croatian Singing Society "Rodoljub," and the Singing Archives of the Franciscan Monastery in Virovitica. The preserved sheet music materials reveal that Vlašimsky composed marches, waltzes, mazurkas, and various pieces for string, wind, and mixed amateur ensembles. He also composed choral secular and church songs for ensembles that he led during his active musical career.

The aim of this paper is to point out the preserved sheet music material of the march entitled *For Our Istria* and to determine the similarities and differences with the poem *Krasna zemljo, Istro mila* Matko Brajša Rašan created in 1912 on the text by Ivan Cukon. Also, the desire is to point out the valuable legacy of this musician, his significant role in preserving the Croatian national heritage that he encouraged and nurtured through choral and orchestral amateurism, respecting the diversity of folklore, and founding one of the oldest music schools in Slavonia.

Keywords: amateur music; Croatian musical heritage; Istria; music for tamburitza ensembles; Slavonia.

nasl. doc. dr. sc. Lucija Konfic, viši znanstveni suradnik

HAZU, Odsjek za povijest hrvatske glazbe

Ulica Ante Kovačića 5, 10000 Zagreb (privremena adresa)

lucijam@hazu.hr (lucija_markulin@yahoo.com)

Glazba i glazbeno obrazovanje u Križevcima za vrijeme kapelnika i učitelja glazbe Ivana Laksara (1823. – 1881.)

Organizirano glazbeno obrazovanje u Križevcima među najstarijima je u Hrvatskoj s obzirom da je križevački Glazbeni zavod (*Musices institutum*) osnovan 1813. Djelovanje tog zavoda kroz 19. stoljeće imalo je uspona i padova, no 1850-ih glazbena je poduka ustrojena kao tzv. Glazbena učionica. U relativno dugom razdoblju od kraja 1850-ih do smrti 1881. glavni nositelj glazbenog života u Križevcima bio tadašnji učitelj glazbe i kapelnik Ivan/Jan Laksar (1823. – 1881.) čiji je život i djelovanje gotovo potpuno nepoznato. U ovom radu nastojat će se osvjetliti elementi iz njegova života i rada u burnom razdoblju nakon povratka ustavnog poretka u Hrvatsku što je omogućilo aktivniji kulturni i glazbeni život. To je vidljivo i kroz osnutak glazbenih društava pa tako i Hrvatskog pjevačkog društva „Zvono“ u Križevcima čiji je prvi tehnički ravnatelj postao Ivan Laksar. Posebna će se pozornost pridati organizaciji glazbenog obrazovanja i konteksta u kojima se ono odvijalo. Istraživanje za ovaj rad realizirano je u okviru projekta „Institucionalizacija moderne građanske glazbene kulture u 19. stoljeću na području civilne Hrvatske i Vojne krajine“.

Ključne riječi: Križevci, glazbeno obrazovanje, glazbena društva, 19. stoljeće, Ivan Laksar

Music and Music Education in Križevci during the Time of the Kapellmeister and Music Teacher Ivan Laksar (1823 – 1881)

Organized music education in Križevci is among the oldest in Croatia given that the Križevci Music Institute (*Musices institutum*) was founded in 1813. The activities of that institute throughout the 19th century had ups and downs, but in the 1850s, music education was organized as the so-called Music classroom. In a relatively long period from the end of the 1850s until his death in 1881, the main carrier of musical life in Križevci was the then music teacher and Kapellmeister Ivan/Jan Laksar (1823 – 1881), whose life and activities are almost completely unknown. In this work, I will try to shed light on some elements from his life and work in the turbulent period after the return of constitutional order to Croatia, which enabled a more active cultural and musical life. This is also visible through the founding of musical societies, including the Croatian Singing Society "Zvono" in Križevci, whose first so-called "technical director" was Ivan Laksar. Special attention will be paid to the organization of music education and the context in which it took place. The research for this work was carried out within the framework of the project IP-2020-02-4277 "Institutionalization of Modern Bourgeois Musical Culture in the 19th Century in Civil Croatia and Military Frontier".

Keywords: Križevci, music education, music societies, 19th century, Ivan Laksar

Izv. prof. dr. Barbara Kopačin

Pedagoški fakultet, Sveučilište u Primorskem

Cankarjeva 5, 6000 Koper

barbara.kopacin@pef.upr.si

Izv. prof. dr. Eda Birsa

Pedagoški fakultet, Sveučilište u Primorskem

Cankarjeva 5, 6000 Koper

eda.birsa@pef.upr.si

Razvijanje ritmičnega posluha z zvočnim oživljanjem likovnega dela v predšolskem obdobju

Razvijanje ritmičnega posluha v predšolskem obdobju predstavlja kompleksen in razgiban proces. Odvija se v različnih fazah človekovega spoznavno-čutnega razvoja in ima ključno vlogo v sposobnosti zaznavanja, razumevanja ter usklajevanja ritmičnih vzorcev znotraj zvočnega okolja. V kvalitativni raziskavi, ki smo jo izvedli v začetku leta 2024, smo ritmični posluš razvijali z zvočnim oživljanjem likovnega dela. Sodelovala je skupina predšolskih otrok, starih od 4 do 6 let, enega izmed vrtcev Obalno-kraške regije. Namen raziskave je bil preučiti pomen celostnega pristopa k razvoju otrokovega ritmičnega posluha s povezovanjem likovne umetnosti v predšolskem izobraževanju. Ugotovili smo, da je ta pristop spodbudil otrokov ritmični posluš, ustvarjalno ritmično oživljanje likovnih del ter ustvarjalno mišljenje in delovanje. Izvedena raziskava bo pripomogla k razvoju znanosti na področju didaktike glasbene in likovne umetnosti.

Ključne besede: glasbena umetnost, likovna umetnost, ritmični posluš, zvočno oživljanje, predšolsko obdobje

Developing rhythmic perception through sound animation of artwork in early childhood

The development of rhythmic perception in early childhood represents a complex and dynamic process. It unfolds across various stages of human cognitive-sensory development and plays a crucial role in the ability to perceive, comprehend, and synchronize rhythmic patterns within the auditory environment. In a qualitative study conducted at the beginning of 2024, we fostered rhythmic perception through the sound animation of artwork. A group of preschool children, aged 4 to 6 years, from one of the kindergartens in the Coastal-Karst region, participated in the study. The aim of the research was to examine the significance of a holistic approach to the development of children's rhythmic perception by integrating visual arts into preschool education. We found that this approach encouraged the child's rhythmic perception, creative rhythmic revitalization of artworks, as well as creative thinking and action. The conducted research will contribute to the development of science in the field of music and visual arts didactics.

Keywords: music art, visual art, rhythmic perception, sound animation, early childhood

Martina Kurelić, studentica glazbene pedagogije
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija
Rovinjska 14, 52100 Pula
martina.kurelic@unipu.hr

prof. dr. sc. Lada Duraković
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija
Rovinjska 14, 52100 Pula
ldurakov@unipu.hr

"I mi ćemo biti Verona!" Hodogram operne sezone u Areni 1976. godine

U siječnju 1976. godine, Izvršni je odbor Samoupravne interesne zajednice u području kulture općine Pula odobrio financiranje novog projekta u pulskoj Areni, pod nazivom „Dani opere i baleta“ koji se trebao održavati svake godine sredinom kolovoza. Prema najavama organizatora, Koncertne direkcije Zagreb i Istarske scene, cilj ambiciozno zamišljenog opernog festivala bilo je osmišljavanje manifestacije koja će kvalitetom i razinom izvedbi moći parirati renomiranim opernim sezonama u veronskoj Areni. Za programsku realizaciju i prilagodbu Arene izvedbama utrošeno je više od šest i pol milijuna dinara. Financijskim sredstvima i kreditima sezonu su poduprli brodogradilište „Uljanik“, „Istragrađevno“, „Tehnomont“, „Vodovod“, „Elektroistra“ i druge tvrtke. Na programu su toga ljeta bili Verdijev „Trubadur“, rock opera „Gubec beg“ i Zajčev „Nikola Šubić Zrinjski“. Uz ugledne soliste iz čitavog svijeta i orkestar praškog Narodnog divadla, ansambl je činio veliki zbor sastavljen od članova Opere i baleta Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba, članova zbora Radiotelevizije Zagreb i sarajevskog Narodnog pozorišta, a dirigirali su Boris Papandopulo, Nikša Bareza i Miljenko Prohaska. Izlaganje prati hodogram ove ambiciozno organizirane manifestacije te pruža uvid u recepciju izvedbi od strane glazbene kritike. U istraživanju se koriste novinska i arhivska građa te svjedočenja kazivača, aktivno uključenih u pripremu i realizaciju sezone.

Ključne riječi: Pula, Arena, operna sezona, 1976. godina, Nikola Šubić Zrinjski, Gubec-Beg, Trubadur

"We will also be Verona!" the 1976 opera season in the Arena

In January 1976, the Board of Directors of the Pula Cultural Self-Governing Organization approved the financing of a new project in the Pula Arena entitled "Days of Opera and Ballet", which was to take place every year in mid-August. According to the announcements of the organizers (Koncertna direkcija Zagreb and Istarska scena), the aim of the ambitiously conceived opera festival was to create an event that could compete in quality and level with the renowned opera seasons in the Verona Arena. More than six and a half million dinars were invested in the project to realize the program and adapt the Arena to the performances. The season was supported with funds and loans from the shipyard "Uljanik", "Istragrađevno", "Tehnomont", "Vodovod", "Elektroistra" and other companies. The program included Verdi's "Troubadour", the rock opera "Gubec beg" and Zajc's "Nikola Šubić Zrinjski". In addition to renowned soloists from all over the world and the orchestra of the Prague National Theater, a large choir consisting of members of the Opera and Ballet of the Croatian National Theater in Zagreb, members of the choir of Radiotelevision Zagreb and the National Theater Sarajevo performed under the direction of Boris Papandopulo, Nikša Bareza and Miljenko Prohaska. The presentation follows the course of this ambitiously organized event and provides an insight into the reception of the performances by music critics. The research uses newspaper and archive material as well as statements by speakers who were actively involved in the preparation and realization of the season.

Key words: Pula, Arena, opera season, 1976, Nikola Šubić Zrinjski, Gubec-Beg, Troubadour

Božidar Ljubenko, mag. mus.
Glazbena škola Dugo Selo
Mikulići 191, 10000 Zagreb
bozidar.ljubenko9@gmail.com

Zastupljenost kreativnosti u srednjoškolskom kurikulumu klavira

Kreativnost je ključan element suvremene nastave. Bez kreativnosti ne bi bilo inovacija, znanstvenog razvoja, a ni umjetnosti. U području glazbe kreativnost ima posebno značenje jer je glazba sama po sebi izraz kreativnosti. Kreativnost se u glazbi izražava kroz različite oblike kao što su improvizacija, stvaranje i nadopunjavanje, a naglasak je na samom procesu jer je on nerazdvojno povezan s rezultatom. U kontekstu sviranja klavira kreativnost se najčešće očituje kroz solo izvedbe, komorno muziciranje, korepeticiju, general bas, kao i mnoge druge aspekte gdje puno puta improvizacijske vještine kao i vještine snalaženja igraju ključnu ulogu.

S obzirom na važnost poticanja navedenog fenomena u fokusu ovog istraživanja je zastupljenost kreativnosti u srednjoškolskom kurikulumu, tj. nastavi, klavira. Stoga, na temelju dokumentacijske analize nastavnih planova i programa srednjih glazbenih škola u Republici Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji došlo se do određenih spoznaja. Iz istraživanja je razvidno kako kurikulum Funkcionalne muzičke pedagogije u Republici Hrvatskoj mijenja desetljećima tradicionalno utemeljenu nastavu klavira te implementira suvremene pristupe u nastavu potičući razvoj kreativnosti kod učenika. Nadalje, kurikulumi republike Slovenije kao i Funkcionalne muzičke pedagogije (Hrvatska) otvaraju prijeko potreban odmak od reproduktivnog težišta u klavirskoj nastavi čime se stvara mogućnost uvođenja određenih nastavnih sadržaja, poput improvizacije, koji potiču razvoj kreativnog područja kako bi klavirske vještine mogle biti uklopljene u širi umjetnički odgojno-obrazovni okvir. Ovim „komparativnim“ istraživanjem dobili smo uvid kako možemo fenomen kreativnost u našim nastavnim planovima i programima unaprijediti te time glazbenoj edukaciji u Republici Hrvatskoj pružiti mogućnost harmonizacije u sklopu europskog školstva, te na takav način doprinijeti afirmaciji mladih glazbenika.

Ključne riječi: improvizacija, kreativnost, nastava klavira, stvaranje, vlastito glazbeno djelo (skladba)

Representation of creativity in the high school piano curriculum

Creativity is a key element of modern teaching. Without creativity, there would be no innovation, no scientific development, and no art. In the field of music, creativity has a special meaning because music itself is an expression of creativity. Creativity in music is expressed through various forms such as improvisation, creation and complementation, and the emphasis is on the process itself because it is inextricably linked to the result. In the context of playing the piano, creativity is most often manifested through solo performances, chamber musicianship, accompaniment, general bass, as well as many other aspects where many times improvisation skills as well as coping skills play a key role. Given the importance of encouraging the aforementioned phenomenon, the focus of this research is the representation of creativity in the high school curriculum, i.e. piano lessons. Therefore, on the basis of a documentary analysis of the curricula of secondary music schools in the Republic of Croatia, Serbia and Slovenia, certain findings were reached. It is clear from the research that the Functional Music Pedagogy curriculum in the Republic of Croatia changes decades of traditionally based piano teaching and implements modern approaches to teaching, encouraging the development of creativity in students. Furthermore, the curricula of the Republic of Slovenia as well as the Functional Music Pedagogy (Croatia) open a much-needed shift away from the reproductive center of gravity in piano lessons, which creates the possibility of introducing certain teaching contents, such as improvisation, which encourage the development of the creative area so that piano skills can be integrated into a wider artistic educational framework. Through this "comparative" research, we gained an insight into how we can improve the phenomenon of creativity in our curricula and thereby provide music education in the Republic of Croatia with the possibility of harmonization within the European school system, and in this way contribute to the affirmation of young musicians.

Keywords: improvisation, creativity, The piano lessons, creation, The own piece of music (composition)

Sanja Minić, v. pred., mag. mus.
Nela Dundović, odgoj. savjetnik- mag. praesc. educ.
Tihana Pažin, mag. praesc. educ.
Učiteljski fakultet u Rijeci
Sveučilišna avenija 6, 51000 Rijeka
sanja.minic@uniri.hr

Integrirani glazbeni program

Glazba pruža dobrobiti koje oplemenjuju djetinjstvo i život svakog pojedinca. Iako je danas sveprisutna u našem okruženju više nego ikad ranije, često postaje kulisa kojoj ne pridajemo značenje koje zaslužuje.

Intenziviranje interesa djece za glazbom važan je put u skladu s humanističkim smjericama namijenjenim umjetničkom području rada.

Poseban glazbeni program koji se provodi četvrtu pedagošku godinu u vrtiću „Đurđice“ zove se Integrirani glazbeni program. Osmišljen je od odgajatelja, podržan od stručnog tima predškolske ustanove i verificiran od resornog ministarstva.

Cilj ovog rada temelji se na prikazu djelovanja posebnog glazbenog programa koji je dio redovitog odgojno obrazovnog programa u predškolsko odgojnoj obrazovnoj ustanovi.

Namjera je da se istaknu glazbene aktivnosti i opišu sadržaji koji su integrirani u svakodnevno dječje okruženje.

Ključne riječi : integrirana područja, glazbene aktivnosti, glazbeni program, djeca predškolske dobi

Integrated Music Program Music offers benefits that enrich everyone's childhood and life

Increasing children's interest in music is an important way in line with the humanistic guidelines provided for the artistic field of work.

The special music program that is implemented in the fourth pedagogical year in the kindergarten "Đurđice" is called the Integrated Music Program. It was designed by educators, supported by the preschool institution's team of experts and reviewed by the relevant ministry.

The aim of this article is to describe the functioning of a special music program that is part of the regular educational program in a preschool educational institution.

The intention is to highlight musical activities and describe content that is integrated into the children's everyday environment.

Keywords: integrated areas, musical activities, music program, preschool children

Tatjana Mrđa, spec. metodike solfeđa; doktorand AU Novi Sad
Ustanova: Muzička škola „Josif Marinković“, Vršac
Trg pobjede 4, Vršac 26300, Srbija
tanjagerdecmrda@gmail.com

Pedagoška delatnost Karela Napravnjika (1882-1968)

Karel Napravnjik (1882-1968) pripada plejadi čeških muzičara koji su delovali na ovim prostorima. U dosadašnjim proučavanjima već je uočeno da je ovaj muzičar dao značajan doprinos muzičkoj pedagogiji. Međutim, ova delatnost nije temeljno analizirana. U ovom radu po prvi put predstaviće se Napravnjikova pedagoška delatnost koja obuhvata angažovanje u Vršcu (1912-1914, 1919-1930 i 1957-1968) i Subotici (1930-1958). Njegov pedagoški angažman posmatraće se iz perspektive horskog dirigenta, profesora Gimnazije, Učiteljske i Muzičke škole tokom rada u oba ova grada. Stručnoj javnosti biće predstavljen Napravnjikov doprinos u pedagoškoj delatnosti prikazom objavljenih zbirki pesama i udžbeničke literature, kao i rukopisa iz metodike muzičke nastave, solfeđa i ostalih teorijskih predmeta.

Ključne reči: Karel Napravnjik, pedagoška delatnost, metodika muzičke nastave i solfeđa

Pedagogical activity of Karel Napravnjik (1882-1968)

Karel Napravnjik (1882-1968) belongs to the constellation of Czech musicians who worked in this area. In previous studies, it has already been noted that this musician made a significant contribution to music pedagogy. However, this activity has not been thoroughly analyzed. In this paper, for the first time, Napravnjik's pedagogical activity will be presented, which includes involvement in Vršac (1912-1914, 1919-1930 and 1957-1968) and Subotica (1930-1958). His pedagogic involvement will be observed from the perspective of a choir conductor, a teacher of the Gymnasium, Teacher's and Music School during his work in both these cities. The professional public will be presented with Napravnjik's contribution to the pedagogical activity through the display of published collections of poems and textbook literature, as well as manuscripts on the methodology of music teaching, solfejdj and other theoretical subject.

Key words: Karel Napravnjik, pedagogical activity, methodology of music teaching and solfeggio

doc. dr. sc. Lidija Nikolić

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek

lnikolic@fozos.hr

Marija Berać-Jozić, prof. savjetnik

Glazbena škola Pavla Markovca, Zagreb

Glazbena škola Pavla Markovca, Trg žrtava fašizma 9, HR-10000 Zagreb

marija.b.jozic@gmail.com

Mišljenja roditelja o odustajanju učenika od osnovne glazbene škole u Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj uz općeobrazovnu osnovnu školu učenici u gradovima mogu pohađati i glazbenu školu pod uvjetom da polože prijemni ispit. Osnovna glazbena škola dio je školskog sustava s verificiranim šestogodišnjim planom i programom (MZOS-HDGPP, 2006), no ona nije obvezna te se učenik može ispisati u bilo kojem trenutku. Znatno broj učenika koji se upišu u glazbenu školu od nje odustaje. Učenici tijekom višegodišnjeg školovanja nailaze na brojne poteškoće zbog kojih odluče napustiti glazbeno obrazovanje.

Cilj je istraživanja utvrditi mišljenja roditelja učenika osnovne glazbene škole o razlozima odustajanja učenika od daljnjeg glazbenog obrazovanja. Provedeno je empirijsko istraživanje u kojemu je anketirano 425 roditelja uporabom Upitnika o odustajanju učenika od glazbenog obrazovanja za nastavnike glazbenih škola (Nikolić i sur., 2023) koji je prilagođen za potrebe ovog istraživanja.

Rezultati ovog istraživanja potvrdili su četiri faktora odustajanja učenika od glazbene škole koja su izrazili nastavnici glazbenih škola u Hrvatskoj (Nikolić i sur., 2023), a oni su obrazovni kontekst, učenik, komunikacija i roditelji. Prema mišljenju roditelja, učenici osnovne glazbene škole najčešće odustaju zbog manjka interesa i motivacije te nedostatnog zalaganja učenika, zbog preopterećenosti učenika u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima te nemogućnosti usklađivanja rasporeda između općeobrazovne i glazbene škole, zatim nedostatne podrške roditelja u poticanju na vježbanje sviranja i kada učeniku postane teško te zbog toga poželi odustati od glazbene škole, zatim loše komunikacije između učitelja i učenika, ali i pritiscima obitelji za glazbenom uspješnošću učenika i emocionalne nezrelosti učenika. Kao mogući razlog odustajanja učenika od glazbene škole roditelji su naveli i autoritarnog nastavnika.

Roditelji učenika osnovne glazbene škole dali su prijedloge o načinima pružanja veće podrške učenicima tijekom njihovog glazbenog obrazovanja.

Ključne riječi: glazbeno obrazovanje, učitelji glazbe, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, motivacija.

Parents' opinions on students dropping out of primary music schools in Croatia

In the Republic of Croatia, students in cities can attend a primary music school in addition to a general primary school, provided they pass the entrance exam. Primary music school is a part of the school system with a verified six-year plan and program (MSOŠ-HDGPP, 2006). However, it is not mandatory. A considerable number of students who enroll in music school do not complete it. During their many years of education, students encounter numerous difficulties that result in them dropping out of primary music school.

This study aims to determine the parents' opinions on why primary music school students give up pursuing music education. An empirical study surveyed 425 parents using a Questionnaire on students' dropping out from music education for music school teachers (Nikolić et al., 2023), which was adapted for the needs of this study.

The results confirmed the four factors affecting students' dropout from music school expressed by music school teachers in Croatia (Nikolić et al., 2023), i.e., educational context, students, communication, and parents. According to parents, students drop out of primary music school most often due to lack of interest and motivation and insufficient engagement of students; the overload in extracurricular activities and inability to coordinate schedules between general education and music school; insufficient parental support in encouraging music practice, particularly when a student finds practice overwhelming and wants to quit music school; poor communication between teacher and student; family pressure for the student's musical success; and the student's emotional immaturity. Parents also cited an authoritarian teacher as a possible reason for dropping out of primary music school.

Parents of primary music school students suggested better support mechanisms for students during their music education.

Keywords: music education, music educators, extracurricular activities, motivation.

Daniela Perković Frleta, mag. musicol., mag. mus.

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov (Katedra za istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice)

Balde Fučka 8, 51000 Rijeka

daniela.perkovic93@gmail.com

dr. sc. Mirna Marić

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov (Katedra za istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice)

Balde Fučka 8, 51000 Rijeka

mirna.maric001@gmail.com

Vladimir Fajdetić: Bio-bibliografski podaci i preliminarni pregled ostavštine

Pri Katedri za istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice Ustanove Ivan Matetić Ronjgov provodi se istraživanje o Vladimiru Fajdetiću. Njegovo je djelovanje vrlo opsežno i mnogostrano, međutim, slabo istraženo. Fajdetić je bio muzikolog, etnomuzikolog, violinist i glazbeni pedagog, a slovi i kao kroničar riječkog glazbenog života u 20. stoljeću. Bio je violinist u orkestru riječke Opere, a uz to je predavao i u riječkim srednjim školama, pisao glazbene kritike i objavljivao ih u raznim časopisima te je bio urednikom pojedinih radijskih glazbenih emisija. Autor je više studija o problematici istarsko-primorskog glazbenog idioma, te je napisao i nekoliko radova vezanih uz pojedine glazbene ličnosti od kojih su u fokusu bili Franjo Kresnik i Franjo Krežma.

Na ovom simpoziju predstaviti će se preliminarnu spoznaju istraživanja: njegova biografija, djelovanje i područja interesa, zatim bibliografija, a potom i ostala građa na kojoj se temelji istraživanje. Bibliografija se odnosi na veće radove, ali i na cjeloviti popis napisa u periodici. Ostala građa obuhvaća ostavštinu sačuvanu u jednoj arhivskoj kutiji koja uglavnom sadrži materijale koje je Fajdetić koristio pri pisanju monografije o Krežmi, te građu koja se nalazi u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja, u Arhivu HNK „Ivan pl. Zajc“ Rijeka te u Državnom arhivu Rijeka. Cilj je po prvi put povijesno i stručno valorizirati Fajdetićevo djelatnost i pozicionirati ga u kulturnom, umjetničkom i društvenom kontekstu grada Rijeke, ali i proširiti kontekst glazbenog života Rijeke u 20. stoljeću novim spoznajama.

Evidentno je da Fajdetić zauzima važno mjesto u riječkoj, ali i nacionalnoj glazbenoj povijesti. Budući da je značaj njegova djela dalekosežan i bitan, ali nedovoljno valoriziran, svrha istraživanja je obuhvatiti njegovo cjelokupno djelovanje. Krajnji je cilj ovoga istraživanja prikupljanje, obrada i sistematizacija građe, tj. kompletiranje priloga građe za glazbenu povijest Rijeke, što će ujedno rezultirati pozicioniranjem u hrvatsku glazbenu historiografiju u kojoj je riječka glazbena povijest nedovoljno zastupljena.

Ključne riječi: Vladimir Fajdetić, riječka glazbena povijest, bibliografija, ostavština

Vladimir Fajdetić: Bio-bibliographic data and preliminary overview of legacy

The research on Vladimir Fajdetić is in progress at the Department for Musical Heritage Research of Rijeka and the surrounding area at the Ivan Matetić Ronjgov Institution. His work is very extensive and versatile, however, poorly researched. Fajdetić was a musicologist, ethnomusicologist, violinist, and music pedagogue. He is also known as a chronicler of Rijeka's musical life in the 20th century. He was a violinist in the Rijeka Opera orchestra, taught in secondary schools, wrote musical reviews, and published them in various magazines, and was active as the editor of radio broadcasts. He is the author of several studies on the problems of the musical idiom of Istria and Kvarner, and he also wrote several works regarding musicians such as Franjo Kresnik and Franjo Krežma.

The preliminary results of the research will be presented at this symposium: Fajdetić's biography, impact, and field of interest, the bibliography, and other materials that served as the basis for the research. The bibliography refers to larger works, but also to a complete list of articles in periodicals. The other materials relate to the legacy preserved in one archive box, which mainly contains materials that Fajdetić used when writing the monograph on Krežma, as well as materials that are located in the *Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka*, in the Archive of the HNK "Ivan pl. Zajc" and the State Archives in Rijeka. The objective is to estimate Fajdetić's activity historically and professionally and position him in the cultural, artistic, and social context of the city of Rijeka, but also to broaden the context of Rijeka's musical life in the 20th century with new insights.

It is undeniable that Fajdetić holds an important place in Rijeka's and Croatia's music history. Since the significance of his work is far-reaching and important, but insufficiently valorized, the purpose of this research is to gain an understanding of his work. The ultimate objective of this research is to collect, process, and systematize the material and sources regarding the musical history of Rijeka. This will also result in positioning it within Croatia's musical historiography in which it is insufficiently represented.

Key words: Vladimir Fajdetić, musical history of Rijeka, legacy

prof. dr. sc. Ira Prodanov

Akademija umetnosti Novi Sad, Srbija

Đure Jakšića 7, Novi Sad, Srbija

iraprodanovkrajisnik@gmail.com

Neki aspekti prevodenja literature iz oblasti muzičke umetnosti na srpski i srodne jezike

Engleski je – mogli bismo reći – lingua franca muzikologije danas. Iako je poznavanje nemačkog, francuskog ili španskog, ili bilo kog drugog jezika dobrodošlo, posebno za naučnike koji dolaze iz sredina koje ne govore ove jezike, bez solidnog poznavanja engleskog skoro da je nemoguće razviti naučnu karijeru. Ali šta je sa onima koji nisu profesionalci ili stručnjaci, a ipak bi želeli da čitaju o istoriji muzike i kompozicijama na svom jeziku? Ovo pitanje mi se sam sebi postavila dok sam prevodila knjigu Sergeja Bertensona, Džej Lejda: Sergej Rahmanjinov: Life in Music, 1949 (Sergej Bertensons, Džej Lejda: Sergej Rahmanjinov: Život u muzici, Beograd, 2020.).

Posao je bio izazovan jer je bilo potrebno više od muzikološkog znanja. Naime, bila mi je potrebna pomoć fizičara, ekonomiste, iskustvo solo pevača, dirigenta i tako dalje. To je slučaj ako neko oseća obavezu da knjigu napisanu originalno na engleskom pravilno prevede na novi jezik, odnosno ako želi da napravi „originalnu kopiju“ sadržaja. Pozicija prevodioca mi je, zatim, bacila novo svetlo i na knjige koje sam decenijama koristila, imajući osećaj da držim nevernu „kopiju“ originala. Analiza prevoda nekih od kapitalnih izdanja prevedenih još za vreme SFR Jugoslavije, ali i kasnijih publikacija o muzičkoj umetnosti, pokazala je da je reč o sadržajima u kojima je bilo brojnih netačnih ili nespretnih formulacija čiji je smisao sezao gotovo do karikature. Zašto je važno prevoditi knjige sa stranih jezika na „lokalni“? Koliko je važno da prevodioci vladaju uže stručnom oblašću koja je u fokusu knjige? Kakve se knjige o muzici prevode u Srbiji? Ovo su neka od pitanja na koje nastojim da odgovorim u radu, ističući primere dobre prakse u nas.

Ključne reči: prevodenje; muzika; autentično; originalno; jezik; srpski jezik

Some aspects of translating literature about music into Serbian or related languages

English is - we could say - the lingua franca of musicology today. Although knowledge of German, French or Spanish, or any other language is welcome, especially for scientists coming from backgrounds that do not speak these languages, without a solid knowledge of English it is almost impossible to develop a scientific career. But what about those who are not professionals or experts, but would still like to read about music history and compositions in their own language? I asked myself this question while I was translating the book by Sergei Bertenson, J. Leyda: Sergej Rachmaninov: Life in Music, 1949 (Sergej Bertensons, J. Leyda: Sergej Rachmaninov: Life in Music, Belgrade, 2020). The work was challenging because it required more than musicological knowledge. Namely, I needed the help of a physicist, an economist, the experience of a solo singer, a conductor, and so on. This is the case if someone feels obliged to properly translate a book originally written in English into a new language, that is, if he or she wants to make an „original copy“ of the source. The position of translator then shed new light on the books that I used for decades, having the feeling that I was holding an unfaithful „copy“ of the original. The analysis of the translations of some of the capital editions of music literature in former Yugoslavia, as well as later publications on the art of music in Serbia, showed that these publications contained numerous incorrect or clumsy wordings, the meaning of which reached almost to the point of caricature. Why is it important to translate books from foreign languages into „local“ languages? How important is it for translators to master the narrower professional field that is the focus of the book? What kind of music books are translated in Serbia now days? These are some of the questions I aim to answer in my work, pointing out the examples of good practice.

Key words: translation; music; authentic; original; language; Serbian

Mr. sc. Branko Radić

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Zagrebačka 30, 52100 Pula
bradic@unipu.hr

Stela Šuvaković, univ. bacc. praesc. educ.

Ulica Bokokotarskog ustanka 7, 52100 Pula
stela.smitran@gmail.com

Izv. prof. dr. sc. Ivana Paula Gortan-Carlin

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Zagrebačka 30, 52100 Pula
igcarlin@unipu.hr

Metodički pristup obradama međimurskih narodnih pjesama u kontekstu odgoja djece

Tradicijska glazba generacijama prenosi i čuva kulturnu baštinu naroda. Kao nematerijalna kulturna baština ima iznimnu važnost u razvijanju osjećaja identiteta i omogućava ljudima razumijevanje vjerovanja, vrijednosti i tradicija njihovih predaka. Za Međimurje je karakteristična tradicionalna međimurska popevka koja se nalazi na UNESCO-voj listi kao nematerijalno kulturno dobro čovječanstva. Tradicijska glazba Međimurja se od ostalih glazbeno-folklornih područja u Hrvatskoj razlikuje po elementima pentatonike, a osim dura i mola temelji se na ljestvičnom sustavu starocrkvenih načina i tako svjedoči o svojem ranom srednjovjekovnom podrijetlu.

Vinko Žganec pridonio je očuvanju međimurskih narodnih pjesama, a u svojim je zapisima sakupio više od 4000 međimurskih popevki. Najpoznatije popevke su *Vehni vehni fijolica*, *Vuprem oči*, *Ljubav se ne trži*, *Daj mi Bože joči sokolove* i dr.

Postupci pri obradi folklornog materijala su najučinkovitiji kada djeci dopustimo slobodu izražavanja kroz pjesme i igre koje uče o tradicionalnim vrijednostima. Odgajatelj bi trebao približiti djeci tradicijsku baštinu, a pritom zadržati dječju znatiželju i volju za učenjem. Za kvalitetno planiranje i realiziranje aktivnosti bitne su stručne kompetencije odgajatelja te njegova motivacija i pozitivno okruženje u vrtiću.

U ovom je radu analizirano nekoliko pjesama iz Međimurja koje su pogodne za obradu i izvedbu s djecom predškolskog uzrasta. Uz svaku pjesmu se nalaze prijedlozi igra za motivaciju djece te metodički postupci pristupa usvajanja pjesama.

Ključne riječi: metodička obrada, međimurska popevka, folklor, melodija

Methodical approach to the processing of Medimurje folk songs in the context of children's upbringing

Traditional music transmits and preserves the cultural heritage of the people to generations. As an intangible cultural heritage, it is of utmost importance in developing a sense of identity and enables people to understand the beliefs, values and traditions of their ancestors. The traditional Međimurje song, which is located on the UNESCO list as an intangible cultural property of humanity, is characteristic of Međimurje. The traditional music of Međimurje differs from other music and folk areas in Croatia by elements of pentatonic, and besides major and minor scales, it is based on the modes and thus testifies to its early medieval origin.

Vinko Žganec contributed to the preservation of Medimurje folk songs, and in his notes he collected more than 4,000 Medimurje songs. The most famous songs are *Vehni vehni fijolica*, *Vuprem oči*, *Ljubav se ne trži*, *Daj mi Bože joči sokolove*, etc.

Procedures for folklore material processing are the most effective when we allow children the freedom to expression through songs and games that teach about traditional values. The educator should bring to the children of traditional heritage, while maintaining children's curiosity and will to learn. For quality planning and realizing activities, the professional competencies of the educators and their motivation and a positive kindergarten environment are essential. Several songs from Međimurje were analyzed in this paper, which are suitable for processing and performance with preschool children. With each song, there are suggestions to play for the motivation of children and the methodical procedures for approaching song adoption.

Key words: Methodical Processing, Međimurje popevka, folklore, melody

Anja Rubil, mag. prof. flaute

Vlasnica Flautine, obrta za poučavanje
Srednja škola "Vladimir Gortan" Buje
Ulica Veruda 52a, 52100 Pula
anja.rubil@gmail.com

Pomnost kao oblik svladavanja tremu pri glazbenom nastupu

Glazbenici se pri učenju sviranja instrumenta od samih početaka susreću s glazbenim nastupom. Svaki nastup izazove određene emocionalne reakcije koje se mogu razvrstati u dvije kategorije, pozitivne reakcije i negativne. Razlika između njih je u načinu na koji se te reakcije doživljavaju. Ukoliko glazbenik uspijeva sam savladati emocionalni naboj koji se pojavi prije nastupa riječ je o tremi, a kada emocionalni naboj traje duže vremena prije i nakon nastupa te negativno utječe na glazbenika riječ je o izvođačkoj anksioznosti.

Brojna istraživanja na različitim područjima stvaralaštva su pokazala kako praksa pomnosti pozitivno djeluje na proces stvaranja. S obzirom da je glazbena umjetnost stvaralačka umjetnost, cilj rada je predstaviti pomnost kao jednu od tehnika za vladanje tremom pri glazbenom nastupu.

Pomnost je neutralna svijest o tome što se događa u sadašnjem trenutku. To je stanje u kojem je pojedinac svjestan unutarnjih procesa poput misli i osjećaja te vanjskih događaja poput zvukova i drugih osjetilnih podražaja. Ključni doprinos pomnosti je mogućnost promjene fokusa s neugodnih osjećaja kao što su zabrinutost, strah ili sumnja u sebe na prvotni zadatak koji se treba izvesti na javnom nastupu. Takav kognitivni nadzor omogućuje zaustavljanje misli o greškama i neuspjehu. Bitno je naglasiti kako ignoriranjem neugodnih osjećaja povećavamo pozornost na njih same. Tehnikom ignoriranja ne postižu se dugotrajni pozitivni rezultati.

Trema je subjektivan osjećaj i ovisi o tome kako se doživljava izazov u budućnosti. Način na koji će pojedinac doživjeti izazov ovisi o njegovoj interpretaciji položaja koja pak ovisi o stajalištu kojega zauzme pri razmišljanju o tremi.

Trening pomnosti za olakšavanje javnog nastupa uključuje neutralnu pozornost i prihvaćanje trenutnog kognitivnog, stajališnog i senzornog iskustva. Takva pozornost je namijenjena kao pomoć izvođačima u natjecateljskim situacijama kako bi lakše preusmjerili pozornost s neugodnih osjećaja i misli na zadatak koji je pred njima.

Ključne riječi: pomnost, trema, izvođačka anksioznost

Mindfulness as a form of managing stage fright during musical performance

Musicians are getting used to musical performance from the beginning of their musical education. Every performance awakens certain emotional reaction which can be sorted in two categories, positive emotional reactions and negative ones. The difference between them is how they are perceived. If a musician can overcome the emotional state before performance by himself, he is dealing with stage fright. Otherwise, if arousing emotional state lasts longer period before and after performance and has a negative impact on the musician, he is dealing with performance anxiety.

Many researches in different fields of creativity has shown that mindfulness has a positive impact on creation. Music is a creative art. The aim of this work is to introduce mindfulness as one of the techniques for managing stage fright during musical performance.

Mindfulness is an awareness of what is happening now. It is a state in which an individual is aware of his inner processes as thoughts and feelings in the same time as external ones, as sounds and other sensory stimulus. The main contribution of mindfulness is a possibility to change focus from uncomfortable feelings as worry, fear or doubt in oneself on the first task that is supposed to be performed on the stage. That kind of cognitive surveillance makes it possible to stop thinking about mistakes and failure. It is important to emphasise that ignoring uncomfortable feelings is increasing the attention on them. The technique of ignoring didn't show a longterm positive result.

Stage fright is a subjective feeling and depends on how the upcoming challenge is perceived. The way how individual will feel about the challenge depends on his interpretation of a position he is in. The interpretation depends on a view he takes while thinking about stage fright.

Practice of mindfulness for making musical performance easier includes neutral awareness and acceptance of currently cognitive, positioning and sensory experience. That kind of awareness has a purpose to help performers during competitive situations to make it easier for them to redirect focus from uncomfortable feelings to a task that is in front of them.

Key words: mindfulness, stage fright, performance anxiety

Vedrana Sanković, mag. prim. educ., bacc. paed.

Dječji vrtić „Mali svijet“

52100 Pula

vsankovic@student.unipu.hr

Nove perspektive i izazovi: Integracija glazbenih instrumenata u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju

Ovaj pregledni rad istraživao je različite aspekte korištenja glazbenih instrumenata u kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Kroz pregled relevantne literature i istraživačkih radova, analizirala se uloga glazbenih instrumenata u poticanju razvoja djece u ranim fazama života te njihova primjena u pedagoškim praksama. Fokus je bio stavljen na koristi koje je korištenje glazbenih instrumenata imalo na kognitivni, emocionalni, socijalni i fizički razvoj djece, kao i na njihovu sposobnost izražavanja i kreativnost. Nadalje, istražene su metode i strategije za učinkovitu integraciju glazbenih instrumenata u program predškolskog obrazovanja, uzimajući u obzir različite kulturne kontekste i individualne potrebe djece. Kroz pregled postojećih spoznaja i praksi, identificirani su ključni izazovi i preporuke za daljnje istraživanje i primjenu u ovom području. Naglašena je važnost obrazovanja i osposobljavanja odgojitelja za efikasno korištenje glazbenih instrumenata u radu s djecom u ranom i predškolskom odgoju.

Ključne riječi: analiza; glazbeni instrumenti; integracija; rani i predškolski odgoj i obrazovanje; uloga odgojitelja.

New perspectives and challenges: Integration of musical instruments in early childhood education and preschool education

This review investigated various aspects of using musical instruments in the context of early childhood education and preschool education. Through a review of relevant literature and research studies, the role of musical instruments in promoting children's development in the early stages of life and their application in pedagogical practices was analyzed. The focus was placed on the benefits that the use of musical instruments had on children's cognitive, emotional, social, and physical development, as well as their ability to express themselves and their creativity. Furthermore, methods and strategies for effectively integrating musical instruments into preschool education programs were explored, taking into account different cultural contexts and individual children's needs. Through a review of existing knowledge and practices, key challenges and recommendations for further research and implementation in this field were identified. The importance of educating and training educators for the effective use of musical instruments in working with children in early childhood and preschool education was emphasized.

Keywords: analysis; musical instruments; integration; early childhood education and preschool education; educator role.

Aleksandra Santin Golojka, akademski glazbenik klavirist, profesor klavira

GŠ Ivana Matetića Ronjgova, Pula-Pola

Hrvatsko društvo glazbenih umjetnika

Kontakt adresa: Mletačka 3, Pula

alexgolojka@gmail.com

Edukativni koncerti za mlade u Istri

Glede vrste obrazovanja za oblikovanje građanina, Aristotel u svom Traktatu o uporabi glazbe u odgoju mladih proglašava primat glazbe u obrazovnoj funkciji, pridajući različitim oblicima glazbenog stvaralaštva legitimni izraz težnji ljudske prirode. Glazbeni ciklus edukativnih koncerata Glazbeni poučak vjerno slijedi teze ovog filozofa i uz njih ističe važnost osjećaja pripadnosti, vodeći računa o osvješćivanju javnosti o baštinskoj i suvremenoj glazbenoj sceni naše regije. Koncerti se održavaju jednom mjesečno tijekom školske godine, razvijaju temu koja nudi dodatne sadržaje školskim programima u obliku terenske nastave. Koncertni programi su metodičko-didaktički oblikovani, glazbenici djeluju u interakciji s publikom, a na kraju koncerta preporuča se uspostaviti blizak odnos s instrumentima koji se prezentiraju i izvođačima. Izlaganja su dvojezična, a u publici su istovremeno i hrvatski i talijanski učenici što vrlo pozitivno utječe na toleranciju i multikulturalnost među mladim budućim građanima.

Concerti educativi per i giovani

Al tipo di educazione per forgiare il cittadino Aristotele ha dedicato il Trattato sull'uso della musica nell'educazione dei giovani dove proclama il primato della musica in funzione educativa, assegnando, alle diverse forme della creazione musicale, l'espressione legittima delle aspirazioni della natura umana.

Il ciclo di concerti educativi Teorema musicale segue fedelmente le tesi di questo filosofo ed accanto ad esse mette in risalto l'importanza del sentimento di appartenenza avendo cura di far conoscere al pubblico il retaggio e la scena musicale contemporanea della nostra regione. I concerti si tengono una volta al mese durante l'anno scolastico, elaborano un tema che offre un approfondimento ai piani scolastici in forma di lezione in campo. I programmi da concerto seguono regole metodico-didattiche, i musicisti interagiscono con il pubblico e al termine dei concerti è consigliato instaurare un rapporto ravvicinato con gli strumenti presentati e gli esecutori. Le esposizioni sono bilingui, allo stesso tempo nel pubblico sono presenti sia alunni delle scuole croate che italiane il che ha un effetto molto positivo sulla tolleranza e multiculturalità tra i giovani futuri cittadini.

Educational concerts for young people in Istria

According to the type of education to shape the citizen, Aristotle dedicated the Treatise on the use of music in the education of young people where he proclaims the primacy of music in educational function, assigning legitimate expression to the different forms of musical creation of the aspirations of human nature. The musical Teorema series of educational concerts faithfully follows the theses of this philosopher and alongside them highlights the importance of the feeling of belonging, taking care to make the public aware of the heritage and contemporary musical scene of our region. The concerts are held once a month during the school year, they develop a theme that offers an addition to the school plans in the form of field lessons. The concert programs follows methodical-didactic rules, the musicians interact with the audience and at the end of the concerts it is recommended to establish a close relationship with the instruments presented and the performers. The exhibitions are bilingual, at the same time there are both Croatian and Italian school pupils in the audience which has a very positive effect on tolerance and multiculturalism among young future citizens

izv. prof. dr. sc. Tihana Škojo

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Ulica Kralja Petra Svačića 1/F

tihana.skojo@skojo.hr

Zrinka Liščić, mag. mus.

Glazbena škola Josipa Runjanina

32100 Vinkovci

zlisic@gmail.com

Implementacija aktivne muzikoterapije u nastavu početničkoga solfeggia

Glazbeno obrazovanje na brojne načine pozitivno utječe na razvojne karakteristike djeteta. Dosadašnja su istraživanja potvrdila dobrobiti koje su razvidne kod djece koja se bave glazbom i otvorila su potrebu za kvalitetnim oblikovanjem glazbenih programa. Jedan od mogućih oblika realizacije predškolskoga glazbenoga programa, koji je po strukturi najbliži glazbenoj školi, jest početnički solfeggio. Ovaj je program osmišljen kao mogućnost ranijega početka bavljenja glazbom od osnovnoga glazbenoga obrazovanja i s ciljem da se – što je moguće ranije – započne sa sustavnim razvijanjem djetetovih urođenih potencijala i pobudi interes, želju i ljubav za glazbom. U otvorenom se kurikulumu nastave početničkoga solfeggia, jer se aktivnosti i sadržaji fleksibilno i slobodno odabiru, najbolje otvaraju mogućnosti za implementaciju glazbene improvizacije koju donosi aktivna muzikoterapija.

Aktivna muzikoterapija može biti vrijedan kvalitativni doprinos nastavi početničkoga solfeggia. Različite improvizacijske tehnike, usmjerene na ostvarivanje individualno postavljenih kognitivnih, psihomotoričkih, emocionalnih i socijalnih ciljeva, kod djece omogućuju holistički doživljaj glazbe uz dobivanje ostalih dobrobiti od glazbe. Implementacijom ovih postupaka djeca aktivnim glazbenim iskustvom, lišeni pravila i ograničenja, opušteno usvajaju nova znanja i spontano prihvaćaju zakonitosti glazbene komunikacije.

Ključne riječi: glazbene aktivnosti, početnički solfeggio, predškolski glazbeni program, muzikoterapija

Implementation of Active Music Therapy in Beginner Solfeggio Teaching

Music education has numerous positive effects on a child's developmental characteristics. Previous research confirms its benefits for children who play music as well as indicates the need for a high-quality design of music education programs. One possible form of implementing a preschool music education program, which is the closest to music school in terms of structure, is the beginner solfeggio. This program is designed as an opportunity for children to start playing music earlier than in the basic music education, and with the aim to encourage – as early as possible – the systematic development of the child's innate potential and interest, desire, and love for music. The open curriculum for beginner solfeggio teaching, since its activities and contents are selected in a flexible and free manner, is the best way to open up possibilities for the implementation of musical improvisation available in active music therapy.

The active music therapy can be a valuable contribution to beginner solfeggio teaching. Various improvisational techniques, aimed at achieving individual cognitive, psychomotor, emotional, and social goals in children, enable a holistic experience of music while obtaining other benefits from music. With the implementation of these procedures by way of an active musical experience devoid of rules and restrictions, children freely acquire new knowledge and spontaneously adopt the rules of musical communication.

Keywords: musical activities, beginner solfeggio, preschool music programme, music therapy

Miona Tubić, asistent, mag educ., doktorand

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Podgorička 4, 25000 Sombor, Srbija

ilic_miona@yahoo.com

Značaj grafičkog prikaza melodijsko-ritmičkog tijeka pjesama i brojalica u nastavi početnog glazbenog opismenjavanja

Ovaj rad teorijskog tipa ima za cilj pružiti podršku odgojiteljima i učiteljima kroz praktičan primjer rada prema prilagođenom nastavnom procesu u početnom glazbenom opismenjavanju. Model rada oblikovan na ovaj način predstavlja primjer uvoda u pjevanje iz notnog teksta koji se može koristiti već na predškolskom uzrastu i koji uključuje korištenje grafičkog prikaza melodijsko-ritmičkog tijeka u nastavi glazbenog opismenjavanja. Kako je glazbeno opismenjavanje jedna od važnih zadaća nastave Glazbene kulture u osnovnoškolskom obrazovanju, uočili smo potrebu da se ova tema dodatno teorijski sagleda i obrazloži te pruži podrška učiteljima i odgojiteljima koji se ne osećaju potpuno sigurno u radu s upravo onim glazbenim sadržajima koji će omogućiti bolje rezultate nastavnog procesa na putu glazbenog opismenjavanja na predškolskoj i mlađoj školskoj dobi. Metodički postupci koji su na tom putu jasno definirani mogu se dodatno oplemeniti nastavnim sredstvima koja će zadovoljiti osnovna didaktička načela, prije svega načelo očiglednosti, ali i postupnosti i trajnosti usvojenog gradiva. Poštujući smjer nastave od zvuka prema notnoj slici, a zatim prema tumačenju, pjesme i brojalice su početni i glavni nastavni sadržaj, kroz koji se ostvaruje rad na glazbenom opismenjavanju. Planskim i kvalitetnim radom na stvaranju slikovnih prikaza ovih manjih glazbenih formi te ustrajnim i dosljednim procesom njihove primjene kroz igru još od predškolskog razdoblja pa sve do trećeg razreda osnovne škole, kada se učenici usmjeravaju na savladavanje notnog zapisa, moguće je postići kvalitetne rezultate koji će olakšati prijelaz na notni zapis.

Ključne riječi: glazbena pismenost, glazbena kultura, didaktički materijali, osnovna škola

The graphic presentation of the melodic-rhythmic flow of songs and counters and its significance in the teaching of initial musical literacy

This theoretical paper aims to support educators and teachers through a practical example of working according to the adapted teaching process in initial musical literacy. The work model designed this way is an example of an introduction to singing from sheet music and could be used at preschool age because it includes a graphic representation of the melodic-rhythmic flow in the path of teaching musical literacy. One of the main tasks of teaching Musical Culture in primary school education is musical literacy. That is why we have noticed the need for this subject to be further theoretically reviewed and presented and to provide support to teachers who do not feel completely safe in working with precisely those musical contents that will enable better results of the teaching process on the way to musical literacy at preschool and younger school age. The methodical procedures that are clearly defined can be further complete with teaching materials that will satisfy the basic didactic principles such as the principle of obviousness, the gradualness and durability of the learning material. Respecting the direction of teaching from sound to notation, and then to interpretation, songs and counters are the initial and main teaching content, through which work on musical literacy is achieved. Through planned and quality work on creating the pictorial representations of these small musical forms and a persistent process of their application through play from the preschool period it is possible to achieve quality results that will facilitate the transition to sheet music.

Key words: Musical Literacy, Musical Culture, Didactic Materials, Primary School

akademik Stanislav Tuksar

Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju HAZU,

Berislavićeva 12, 10000 Zagreb, HR

stanislavtuksar@gmail.com

Muzikološki projekt MusInst19 (2021-2025) – polazišta i prvi rezultati

Proces preobrazbe i modernizacije društva u civilnoj Hrvatskoj i u Vojnoj Krajini do njezina sjedinjenja s maticom zemljom 1881. bio je dugotrajan i vodio je tijekom tzv. „dugog“ 19. stoljeća k postupnom stvaranju moderne hrvatske nacije i njezine integracije u cjelini. Pojave na području kulture, uključujući i umjetničku glazbu, bile su dio tog procesa.

Ovaj projekt ima ambiciju da istražujući, dovodeći u vezu i vrednujući privatnu i javnu, individualnu i društvenu komponentu glazbene kulture, dosadašnje spoznaje i obrađenu povijesnu faktografiju nadogradi novim socijalno-povijesnim artefaktima, uvidima i sintezama na planovima primarne glazbene produkcije (kompozicije), njezine reprodukcije (izvoditeljska praksa), društvene recepcije (odjeci i vrednovanje u javnosti) i organizacije (tipovi privatnih i javnih inicijativa, glazbeno školstvo).

Dokumentacija o tim aspektima trenutačno je relativno slabo pristupačna, dobrim dijelom neistražena i uopće nije sistematski prikazana u znanstvenoj i široj javnosti, a ovim se projektom po prvi put nastoji pružiti relevantna i znanstveno obrađena materijalno-dokumentarna baza za poimanje glazbene komponente u stvaranju kulture nastajućeg građanskog društva u čitavoj kontinentalnoj (civilnoj) Hrvatskoj.

Očekivani znanstveni doprinos ovog projekta je pronalaženje, identifikacija, analiza i interpretacija dokumentacije koja će pokazati i dokazati da je u procesu preobrazbe i modernizacije društva u civilnoj Hrvatskoj i Vojnoj krajini tijekom 19. stoljeća značajnu ulogu u spoznajnom i emotivnom aspektu odigralo i paralelno konstituiranje moderne glazbene kulture s ugrađenim procesima demokratizacije glazbenog obrazovanja, širenja dostupnosti javnih izvođenja, povećanja kvalitete prezentiranja glazbe i dr.

Prvi rezultati nakon 30 mjeseci rada na projektu, tj. pretakanje i primjena polazišta u istraživačku praksu, očituju se u terenskim, prvenstveno arhivskim istraživanjima primarnog materijala. Tako je dosad obavljeno istraživanje u ukupno 31 ustanovi u 13 gradova, od čega 9 u Hrvatskoj (Zagreb, Krk, Rijeka, Varaždin, Križevci, Bjelovar, Karlovac, Osijek, Sisak) i 4 u inozemstvu (Beč, Trst, Prag, Budimpešta). Nadalje, diseminacija prvih rezultata očituje se u sudjelovanju suradnika na projektu prezentacijom 41 priopćenja na 22 znanstvena skupa, od čega 6 u Hrvatskoj i 16 u inozemstvu u 10 zemalja (Austrija, BiH, Danska, Finska, Grčka, Italija, Mađarska, Rumunjska, Slovenija, Španjolska). Diseminacija u obliku napisanih znanstvenih radova obavljena je u obliku 16 objavljenih znanstvenih članaka u časopisima i znanstvenim zbornicima u zemlji i inozemstvu. Također je pripremljeno i predano u tisk 10 članaka i jedna knjiga (doktorska teza obranjena u okvirima projekta).

Musicological Project MusInst19 (2021-2025) – Starting Points and First Results

The process of transformation and modernization of society in Civil Croatia and in Military Frontier until its reunification with the mother country in 1881 was long-lasting and led during the so-called the "long" 19th century towards the gradual creation of the modern Croatian nation and its integration as a whole. Phenomena in the field of culture, including art music, were part of that process.

This project has the ambition – by researching, connecting and evaluating the private and public, individual and social components of musical culture – to upgrade the previous knowledge and already elaborated historical factography with new social-historical artifacts, insights and syntheses in the areas of primary music production (composition), its reproduction (performance practice), social receptions (echoes and evaluation in the public) and organizations (types of private and public initiatives, music education).

Documentation on these aspects is currently relatively poorly accessible, largely unexplored and not at all systematically presented to the scholarly and general public. Thus, with this project, for the first time, an attempt is made to provide a relevant and scholarly elaborated documentary base for understanding the musical component in the creation of the culture of the emerging civic society in the entire continental (civil) Croatia.

The expected scholarly contribution of this project is the finding, identification, analysis and interpretation of documentation that will show and prove that in the process of transformation and modernization of society in civil Croatia and Military Frontier during the 19th century, a significant role in cognitive and emotional aspects was also played by the parallel constitution of modern musical culture with built-in processes of democratization of music education, expanding the availability of public performances, increasing the quality of music presentation, etc.

The first results after 30 months of work on the project, i.e. transferring and applying the starting points into research practice, are manifested in field, primarily archival research of primary material. So far, research has been carried out in a total of 31 institutions in 13 cities, of which 9 in Croatia (Zagreb, Krk, Rijeka, Varaždin, Križevci, Bjelovar, Karlovac, Osijek, Sisak) and 4 abroad (Vienna, Trieste, Prague, Budapest). Furthermore, the dissemination of the first results is reflected in the participation of collaborators in the project by presenting 41 papers at 22 scholarly meetings, of which 6 in Croatia and 16 abroad in 10 countries (Austria, Bosnia and Herzegovina, Denmark, Finland, Greece, Italy, Hungary, Romania, Slovenia, Spain). Dissemination in the form of written scholarly papers was carried out in the form of 16 published scientific articles in journals and scholarly proceedings in the country and abroad. Ten articles and one book (doctoral thesis defended within the framework of the project) were also prepared and submitted for publication.

prof. dr. sc. Sabina Vidulin

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija

Rovinjska 14, 52100 Pula

sabina.vidulin@unipu.hr

Ključ uspjeha u tvojim je rukama: glazbeno-pedagoška pitanja i poneki odgovori

Izlaganje će obuhvatiti analizu četiriju ključnih točaka: glazbena umjetnost, nastava glazbe, strategije poučavanja te glazbene/izvanglazbene aktivnosti. Uloga je glazbene umjetnosti u obrazovanju višestruka. Predstavlja sredstvo izražavanja i komunikacije učenika, put razvoja analitičkih vještina i kritičkoga mišljenja, strategiju poticanja kreativnosti i inovativnosti, mogućnost cjelokupnoga razvoja učenika. Osim stjecanja znanja i razvoja umijeća glazbenom umjetnošću utječe se i na oblikovanje i promicanje vrijednosti kod pojedinaca. Nastava glazbe treba biti u skladu sa suvremenim znanstvenim spoznajama i kretanjima koji upućuju na otvorenost i prilagodljivost procesa učenja i poučavanja, didaktički i metodički pluralizam, istraživačko, projektno i individualizirano učenje. Teži se otvorenoj nastavi, integrativnoj i interdisciplinarnoj, da bi se učenici upoznali s glazbenom umjetnošću, aktivno se bavili glazbom i razvili glazbeni ukus. S obzirom na to da se ciljevi nastave glazbe u odnosu na područja i aktivnosti mogu učinkovitije postići korištenjem primjerenih nastavnih metoda i postupaka, razvidno je da će upravo sveukupnost tih metoda i postupaka – a to znači primjerena nastavna strategija – omogućiti djelotvornije poučavanje i učenje te razvoj kompetencija učenika. Nužno je prilagoditi strategiju učeniku i/ili razrednome odjeljenju, odnosno, uzeti u obzir njihove individualne interese i stilove učenja. Pronalaženje prikladne strategije poučavanja bitno je jer se tako utječe na učinkovitost učenja, na motivaciju učenika i individualizaciju procesa, stvara se poticajno ozračje, a neposredno se pruža i podrška učenicima. Uz primjere dobre prakse u osnovnoj i srednjoj školi te na fakultetu, kao i na kreativne i inovativne uratke učenika i studenata namjera je ukazati na mogućnosti i potencijale aktivnosti pjevanja, sviranja, slušanja glazbe i glazbenoga stvaralaštva u školskome sustavu.

Ključne riječi: glazbena pedagogija, kreativnost, metodika nastave glazbe, nastava glazbe, strategije

The key to success is in your hands: Questions about music education and some answers

The presentation includes an analysis of four key themes: musical arts, music teaching, teaching strategies and musical/non-musical activities. The role of the musical arts in education is multi-faceted. It is a means of expression and communication, a way to develop analytical skills and critical thinking, a strategy to foster creativity and innovation, and an opportunity for overall student development. In addition to the acquisition of knowledge and the development of skills, music teaching also influences the formation and promotion of values in students. Music teaching should be in line with contemporary scientific knowledge and movements that point to openness and adaptability of the learning and teaching process, didactic pluralism, research, project and individualized learning. Open, integrative and interdisciplinary teaching is sought so that students learn about the art of music, actively engage with music and develop a taste for music. Given that the aims of music teaching in terms of areas and activities can be achieved more effectively through the use of appropriate teaching methods and procedures, it is clear that the totality of these methods and procedures - i.e. an appropriate teaching strategy - will enable more effective teaching and learning and the development of pupils' skills. It is necessary to adapt the strategy to the student and/or class, to take into account their individual interests and learning styles. It is important to find an appropriate teaching strategy as it affects the effectiveness of learning, student motivation and individualization of the process, creates a stimulating atmosphere and provides direct support to students. Examples of good practice in primary, secondary and higher education, creative and innovative work by pupils and students will be used to demonstrate the possibilities and potential of singing, playing, listening to music and musical creativity in the school context.

Keywords: creativity, didactics of music, music pedagogy, music education, strategies

prof. dr. sc. Sabina Vidulin
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija
Rovinjska 14, 52100 Pula
sabina.vidulin@unipu.hr

doc. dr. sc. Marlena Plavšić
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Filozofski fakultet
Ronjgova 1, 52100 Pula
marlena.plavsic@unipu.hr

doc. dr. sc. Valnea Žauhar
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet
vzauhar@ffri.uniri.hr

Spoznajno-emocionalno slušanje glazbe: preliminarni rezultati istraživanja u hrvatskim gimnazijama

Glazbena umjetnost je obvezni predmet u općem srednjoškolskom obrazovanju. Realizira se temeljem Kurikuluma (2019) pri čemu polazište predstavljaju domene A (slušanje i upoznavanje glazbe) i C (glazba u kontekstu). Budući da su nastavni sadržaji uokvireni postojećim kurikulumom te da učenici/učenicice trebaju ostvariti očekivane ishode, neophodno je da se oni ostvare, neovisno o nastavnoj strategiji. Pronalaženje primjerenih pristupa i metoda nužno je ukoliko se teži osuvremenjivanju nastave, njezinome približavanju potrebama i zahtjevima učenika/učenica te njihovu holističkome razvoju. Jedna je od tih strategija, koja je ujedno i vrsta slušanja glazbe u školi, spoznajno-emocionalno slušanje – SES (Vidulin, Plavšić i Žauhar, 2020). Namjera je autorica opisati njegove teorijske odlike i ukazati na rezultate istraživanja. Nastavno na cilj, zadatak i svrhu SES-a u nastavi Glazbene umjetnosti vidljivo je da i cilj i zadatak ostaju identični: cilj je oblikovati kulturno-umjetnički svjetonazor, dok je zadatak razviti i unaprijediti (glazbene) kompetencije učenica/učenika. Svrha je dorađena i odnosi se na to da će učenici doživjeti, intenzivnije razumjeti i prihvatiti glazbu, uz naglasak na estetskome odgoju i obrazovanju (Senjan i Vidulin, 2023). Očekivani ishodi kreću se od doživljavanja djela, samostalne analize, povezivanja podataka o djelu i skladatelju sa životnim prilikama i situacijama življenja pojedinca do iznošenja kritičkoga mišljenja i kultiviranja glazbenoga ukusa. U istraživanju u kojem je ispitana učinkovitost SES-a u gimnaziji dosad je sudjelovalo oko 500 učenika i učenica. Rezultati istraživanja ukazali su na prednosti izvođenja nastave prema pristupu temeljenome na spoznajno-emocionalnom slušanju u usporedbi s pristupom u kojem se provodi standardno slušanje glazbe. Tako u spoznajno-emocionalnom pristupu učenice i učenici sat procjenjuju zanimljivijim i poticajnijim, a slušano djelo vrijednije od učenica i učenika u standardnom pristupu čak i kad im se podjednako sviđa. Dobrobiti spoznajno-emocionalnog slušanja ističu i nastavnici i nastavnice: izdvajaju učeničko aktivno sudjelovanje u radu i pokazivanje interesa za slušano glazbeno djelo te iskazivanje stajališta vezanih uz gradivo i emocija potaknutima glazbom.

Ključne riječi: gimnazija, nalazi istraživanja, nastava glazbe, slušanje glazbe.

Cognitive-emotional listening to music: Preliminary research results in Croatian grammar schools

Musical Art is a compulsory subject in general high school. It is implemented on the basis of the curriculum (2019), with areas A (listening to music and music understanding) and C (music in context) forming the starting point. As the teaching content is defined by the existing curriculum and students are expected to achieve the prescribed outcomes, it is necessary that these are achieved regardless of the teaching strategy. The search for appropriate approaches and methods is necessary to modernise teaching and bring it closer to the needs and requirements of students and their holistic development. One of these strategies, which is also a way of listening to music at school, is cognitive-emotional listening – CEL (Vidulin, Plavšić and Žauhar, 2020). The authors' intention is to describe its theoretical characteristics and show the results of the research. Regarding the goal, task and purpose of CEL in music education, it is obvious that both the goal and the task remain identical: the aim is to form a cultural and artistic worldview, while the task is to develop and improve students' (musical) competences. The purpose has been refined and refers to the fact that students will experience, understand and accept music more intensively, with a focus on aesthetic education (Senjan and Vidulin, 2023). The expected outcomes range from experiencing the piece of music, analysing it, linking data about the piece and the composer to the circumstances and situations in the individual's life, to expressing a critical opinion and cultivating musical taste. Approximately 500 students participated in the research, which tested the effectiveness of CEL in the grammar school. The results showed the benefits of teaching with the approach based on cognitive-emotional listening compared to the approach based on so-called standard

music listening. The students who used the cognitive-emotional approach rated the lessons as more interesting and stimulating and the piece of music they listened to as more valuable than the students who had the standard approach, even though they liked it equally. The advantages of cognitive-emotional listening are also emphasised by the teachers: they emphasise the students' active participation in the work and their interest in the piece of music they are listening to, as well as the expression of opinions in relation to the lesson content and the emotions triggered by the music.

Keywords: grammar school, listening to music, music teaching, research results.

doc. dr. sc. Milica Vojvodić Savić

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
Podgorička 4, Sombor, Srbija
mlcvojvodic@yahoo.com

prof. dr. sc. Biljana Jeremić

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
mrbiljana@gmail.com

Radmila Zečević, asistent, mag. educ.

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
radmila.zecevic93@gmail.com

Jovana Milošević, asistent, mag. mus.

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerzitet u Novom Sadu
jovana5milosevic@gmail.com

Integrativni pristup u radu s djecom osnovnoškolskog doba u okviru nastave glazbene i likovne kulture

Interakcija djeteta s okolinom jedan je od ključnih čimbenika u usvajanju znanja, stoga su poticajna okolina i raznolika osjetilna iskustva temelj kreativnog izražavanja. Dijete ima izraženu potrebu za uspostavljanjem aktivnog odnosa s okolinom i komunikacijom kroz kreativne aktivnosti koje se uveliko temelje na njegovoj urođenoj znatiželji. U mladoj dobi ono ne razlikuje različite sadržaje, već spontano povezuje igru sa znanjem, a stvaranje s radom i komunikacijom. Taj holistički odnos, blizak prirodi djeteta, narušava diferencijacija područja kroz podjelu na nastavne predmete. Povezivanjem i prožimanjem programskih sadržaja ublažavaju se negativne posljedice diferencijacije, pa suvremeni obrazovni koncepti zagovaraju integrativni pristup nastavi s ciljem prepoznavanja i korištenja stečenih znanja u životnim situacijama. Usklađenost programskih sadržaja nastavnih predmeta glazbena i likovna kultura nameće se gotovo prirodno i podrazumijeva prožimanje različitih sadržaja u procesu stjecanja glazbene i likovne kulture, uz njihovu prilagodbu dobnim i individualnim osobitostima učenika. U radu se daje sažet teorijski okvir integrativnog pristupa uz primjer provedbe oglednog sata u nižim razredima osnovne škole kao alternativnog pristupa nastavi. Prikazana je integracija oko jedne teme/problema, s idejom da slušanje i gledanje, usmjereno i udruženo, pomaže u uspostavljanju konceptualne organizacije, stjecanju novih znanja i kreativnom izražavanju. Rezultati provedbe oglednog sata također ukazuju na povećani interes i angažman učenika u nastavnom procesu, ali i na promijenjenu ulogu učitelja koji, povezujući različite kompetencije, postaje organizator kreativnih aktivnosti. Aktivna, organizirana i kontinuirana suradnja učitelja s glazbenim i likovnim pedagozima potaknula bi primjenu integrativnog pristupa i time unijela pozitivne kvalitativne promjene u stvaralaštvo učenika i školsku praksu.

Ključne riječi: integrativni pristup, glazbena kultura, likovna kultura, djeca osnovnoškolske dobi, učitelj

An integrated approach to teaching primary school students in music and fine art classes

The child's interaction with the environment is one of the key factors in the acquisition of knowledge, so a stimulating environment and diverse sensory experiences are the basis for creative expression. The child has a strong need to establish an active relationship with the environment and communicate through creative activities that are largely based on his innate curiosity. In early childhood, child does not distinguish between different contents, but spontaneously connects play with knowledge, and creation with work and communication. This holistic approach, close to the child's nature, is disturbed by the differentiation of the area through the division into teaching subjects. Connecting and permeating program content mitigates the negative consequences of differentiation, so contemporary educational concepts advocate an integrative approach to teaching with the aim of recognizing and using acquired knowledge in life situations. The coherence of the program contents of the music and fine art classes is imposed almost naturally and implies the permeation of different contents in the process of acquiring music and visual art culture, with their adaptation to the students' age and individual peculiarities. This paper provides a concise theoretical framework of the integrative approach along with an example of the implementation of a trial lesson in the lower grades of primary school as an alternative approach to teaching. Integration around one topic/problem is presented, with the idea that listening and seeing, directed and combined, help in the establishment of conceptual organization, acquisition of new knowledge and creative expression. The results of the implementation of the trial lesson also indicate an increased interest and engagement of students in the teaching process,

but also a changed role of the teacher who, connecting different competencies, becomes the organizer of creative activities. Active, organized and continuous cooperation of teachers with music and fine art pedagogues would encourage the application of an integrative approach and thereby introduce positive qualitative changes in the creativity of students and school practice.

Key words: integrated approach, music classes, fine art classes, primary school students, teacher

dr. sc. Vilena Vrbanić

Sveučilište u Zagrebu, Knjižnica Muzičke akademije

Trg Republike Hrvatske 12, 10000 Zagreb

vilena.vrbanic@gmail.com

Diskografija Blagoja Berse

U svojoj knjizi *Tematski popis skladbi Blagoja Berse* iz 2018. Nada Bezić, među ostalim, donosi i popis objavljenih zvučnih zapisa Bersinih skladbi. Povodom 90. obljetnice Bersine smrti, u ovome će se prilogu taj popis dopuniti s novim izdanjima, a njegova diskografija po prvi puta sustavno i cjelovito analizirati. Nakon kronološkog pregleda Bersine diskografije zabilježene na šelak i vinil gramofonskim pločama, zvučnim kasetama i kompaktnim diskovima, pristupit će se interpretaciji sakupljenog sadržaja po određenim parametrima: snimljenoj skladbi, izvođačima, izdavačima te mjestu i godini izdanja. U obzir će se uzeti i popratni komentari, kao i zastupljenost izdanja na digitalnim glazbenim platformama. Razmotrit će se značenje diskografije u promicanju i istraživanju Bersina stvaralaštva. Usporedit će se različite snimke njegovih najizvođenijih djela kao što su klavirska skladba *Po načinu starih „Airs de Ballet“* te orkestralne *Idila* i *Sunčana polja*, solo popijevka *Seh duš dan* i zbor *Mjesečina*. Promotrit će se snimke klavirskog opusa koje su ostvarili pijanisti Ruben Dalibaltayan (2016, 2 CD-a) i Goran Filipec (2018. i 2020) *Naposljetku*, pažnja će se posvetiti i zvučnim izdanjima njegovih rjeđe izvođenih solo popijevki te obradi narodnog napjeva *Lipe li su Zadranske divojke*.

Glavne riječi: Blagoje Bersa; diskografija; gramofonska ploča; zvučna kaset; kompaktni disk

The Discography of Blagoje Bersa

In her book *A Thematic Catalogue of the Compositions by Blagoje Bersa* from 2018, Nada Bezić, among other things, provides a list of published sound recordings of Bersa's compositions. On the occasion of the 90th anniversary of Bersa's death, this paper will add new recordings to Bezić's list, and Bersa's discography will be systematically and comprehensively analysed for the first time. After a chronological review of Bersa's discography recorded on shellac and vinyl gramophone records, audio cassettes and compact discs, the collected content will be interpreted according to the recorded compositions, artists, publishers, and place and year of release. Comments in the booklets will be taken into account, as well as the tracks' presence on digital music platforms. The value of the discography in the promotion and research of Bersa's creativity will be considered. Various recordings of his most performed works will be compared, such as the piano piece *In the Old Way „Airs de Ballet“*, orchestral compositions *Idylle* and *Sunny Fields*, the song *All Souls' Day*, and the choral piece *Moonlight*. The recordings of the piano oeuvre recorded by the pianists Ruben Dalibaltayan (2016, 2 CDs) and Goran Filipec (2018 and 2020 respectively) will be discussed. Finally, attention will be paid to the recordings of his less frequently performed songs, and the arrangement of the folk song *Lipe li su Zadranske divojke*.

Key words: Blagoje Bersa; discography; gramophone record; audio cassette; compact disc